

Aprobat
prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale
nr. 2445 din 09 aprilie 2019

Raport

privind activitatea Centrului de Instruire
Continuă în Domeniul Electoral pe lângă
Comisia Electorală Centrală pentru anul
2018

Chișinău, 2019

Cuprins

Listă de abrevieri.....	2
SUMAR EXECUTIV.....	2
SCOP 1: Servicii de instruire, diverse și inovative, în domeniul democrației participative organizate la nivel național și internațional.....	4
Obiectiv A: Îmbunătățirea și consolidarea curriculei existente de instruire pentru toate grupurile țintă... 4	
Obiectiv B: Extinderea portofoliului de instruire cu programe noi de instruire destinate grupurilor specifice din societate	6
Obiectiv C: Implementarea unui program de instruire complex care să cuprindă funcționarii electorali și alte grupuri țintă	6
Obiectiv D: Pregătirea și elaborarea unui portofoliu de produse de instruire cu informație necesară care să fie oferită la nivel național și internațional.....	16
Obiectiv E: Promovarea și perfecționarea platformei e-learning și sporirea gradului de utilizare a acesteia	17
Obiectiv F: Fortificarea impactului instruirii asupra funcționarilor electorali și altor părți interesate prin îmbunătățirea Codului electoral și unor reglementări în domeniu.....	18
SCOP 2: Transformarea într-un centru de cercetare de referință la nivel național și internațional.....	19
Obiectiv A: Îmbunătățirea bazei de cercetare și a proceselor de evaluare în cadrul CICDE	19
Obiectiv B: Stabilirea parteneriatelor de durată cu instituții naționale și internaționale.....	20
SCOP 3: Dezvoltarea CICDE în calitate de brand recunoscut și sporirea informării publicului cu privire la democrația participativă.....	21
Obiectiv A: Sporirea gradului de informare a funcționarilor electorali și altor grupuri implicate în procesul electoral.....	21
Obiectiv B: Sporirea informării mass media cu privire la democrația participativă, dezvoltarea unei relații durabile cu mass media și sporirea informării privind activitățile CICDE	28
Obiectiv C: Dezvoltarea și menținerea relațiilor cu funcționarii electorali, funcționarii administrației publice locale, formatorii și partenerii	28
Obiectiv D: Fortificarea funcției de comunicare a CICDE și îmbunătățirea identității brandului.....	29
SCOP 4: Atragerea și menținerea unei echipe profesioniste	29
Obiectiv A: Consolidarea capacității instituționale a CICDE	29
Obiectiv B: Formarea unei rețele stabile de formatori calificați.....	29
Obiectiv C: Îmbunătățirea stabilității financiare prin colectarea de fonduri și autofinanțare	30
Obiectiv D: Consolidarea poziției CICDE la nivel național, regional și internațional.....	30
SCOP 5: Planificarea și managementul intern	32
Obiectiv A: Realizarea managementului financiar	32
Obiectiv B: Întocmirea rapoartelor și planurilor de activitate ale CICDE.....	39

Listă de abrevieri și noțiuni

CEC – Comisia Electorală Centrală

CICDE – Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral

CECE – Consiliul electoral de circumscripție electorală

BESV – Biroul electoral al secției de votare

APL – Autoritatea publică locală

RFE – Registrul Funcționarilor Electorali

RSA – Registrul de Stat al Alegătorilor

SIAS „Alegeri” – Sistemul informațional automatizat de stat „Alegeri”

UNDP – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare/United Nations Development Programme

Blended training – instruire mixtă ce îmbină instruirea la distanță cu seminarele față în față

eHUB – platformă de discuții electorale

e-learning – instruire la distanță

SUMAR EXECUTIV

Pentru anul 2018, în Programul de activități ale Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral au fost formulate obiective atât pe direcțiile strategice, cât și privind desfășurarea instruirilor pentru subiecții electorali în cadrul alegerilor.

Fiind un an electoral și în contextul desfășurării alegerilor parlamentare în baza sistemului electoral mixt, eforturile au fost îndreptate spre informarea largă a tuturor subiecților interesați despre particularitățile scrutinului în condițiile noilor reglementări.

Instruirile au fost desfășurate în corespundere cu Planul de activitate al Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1514 din 03 aprilie 2018. Activitățile au fost planificate ținând cont de necesitățile de instruire a grupurilor țintă identificate, cu indicarea aproximativă a perioadei de desfășurare a seminarelor de instruire la tematicile propuse.

Inițial, instruirile pentru subiecții antrenați în alegerile parlamentare au fost prevăzute în perioada septembrie-noiembrie 2018, dar, fiind stabilită data alegerilor Parlamentului pentru ziua de 24 februarie 2019, majoritatea seminarelor au fost replanificate pentru lunile ianuarie – februarie 2019.

Totodată, prin Hotărârea Parlamentului nr. 332 din 30 noiembrie 2018, a fost stabilită data desfășurării referendumului republican consultativ, în aceeași zi cu alegerile parlamentare.

În acest context, CICDE a revăzut toate modulele din curricula utilizată, în vederea instruirii grupurilor țintă în anul 2018, adaptând conținutul seminarelor cu aspecte privind particularitățile scrutinului parlamentar și desfășurarea referendumului republican consultativ.

În anul 2018, CICDE a desfășurat o activitate amplă de instruire a grupurilor țintă, atât în perioada electorală, cât și în afara acesteia. Peste 200 de seminare au fost organizate pentru diferiți beneficiari: funcționari electorali, observatori, registratori RSA, judecători, elevi și studenți etc., în cadrul cărora formatorii CICDE le-au adus la cunoștință prevederile

generale ce țin de organizarea și desfășurarea alegerilor, dar și informații referitor la atribuțiile specifice și rolul fiecărui grup țintă.

Un alt obiectiv a vizat desfășurarea activităților de educație civică și electorală, care să cuprindă toate grupurile țintă și să răspundă așteptărilor acestora. În scopul dat, au fost organizate sesiuni de simulare a procesului electoral, inclusiv prin exercițiul alegerii consiliilor de elevi în școli, în baza unui model similar cu cel al alegerilor parlamentare. Pentru prima dată, a fost elaborat și distribuit un material informativ „Ghid practic pentru desfășurarea alegerilor în Consiliul elevilor”, ce conține și varianta unui *Cod electoral* al organelor reprezentative ale elevilor în instituțiile de învățământ.

Acestea, dar și alte acțiuni similare în cadrul Campaniei cu genericul „Democrația se învață!”, constituie metode noi, interactive de învățare, scopul cărora este de a contribui la formarea elevilor în spiritul principiilor democratice și familiarizarea viitorilor alegători și tinerilor alegători cu procedurile electorale din ziua alegerilor.

CICDE a desfășurat și anterior activități de informare și educație civică, însă organizarea unei campanii complexe, care să vizeze mai multe grupuri țintă și să cuprindă o diversitate de activități devine o tradiție pentru instituție. Considerăm că CICDE a înregistrat succese pe acest plan, deoarece activitățile desfășurate în cadrul Campaniei „Democrația se învață!” au purtat un caracter inovativ, prin care ne-am propus să educăm un cetățean activ, dornic de a cunoaște și conștient.

În anul 2018, au continuat acțiunile în vederea dezvoltării CICDE în calitate de centru de cercetare. Consolidarea capacităților de cercetare a echipei CICDE și completarea bibliotecii, inclusiv, cu materiale on-line, au contribuit la realizarea scopului propus.

Fiind conștienți de instruirea continuă a subiecților electorali, în contextul modificării sistemului electoral, CICDE a dezvoltat noi programe pentru grupurile țintă identificate, care au beneficiat de instruire în vederea informării și formării abilităților de apreciere obiectivă a schimbării de vector electoral.

Rezultatele activității CICDE arată în felul următor: 4171 beneficiari în total, dintre aceștia: funcționari electorali care au activat în cadrul organelor electorale la alegerile locale noi – 978 de persoane; funcționari electorali care au activat în cadrul organelor electorale la alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ – 425 persoane; registratori, responsabili de actualizarea datelor pentru listele electorale – 243 persoane; peste 1500 de beneficiari ai activităților de informare și educație civică și 991 beneficiari în cadrul instruirilor tematice (jurnaliști, judecători, reprezentanți ai partidelor politice, organizațiilor societății civile etc.). În cadrul activităților organizate, CICDE le-a oferit celor 4171 de participanți direcți nu doar informații, dar posibilitatea de a-și dezvolta competențe, atitudini, astfel contribuind la desfășurarea unui proces electoral incluziv, în care nu este loc de niciun fel de discriminare, iar femeile și bărbații sunt tratați în condiții egale.

O altă provocare a fost gestionarea bugetelor pentru exercițiile electorale desfășurate în perioada dintre doi ani consecutivi (2018 – 2019). Cu toate acestea, CICDE și-a propus să desfășoare achizițiile publice necesare instruirilor fără aplicarea excepției de la Legea privind achizițiile publice. Astfel, din 11 proceduri de achiziții publice, 8 au fost organizate prin metoda cererii ofertelor de prețuri, două proceduri de achiziții publice prin metoda

licitație deschise și doar o singură procedură în temeiul art. 5, lit. r) din Legea nr. 131 din 03.07.2015 (excepție de la aplicarea prevederilor legii menționate).

În anul de referință, CICDE de asemenea și-a consolidat echipa, investind în personalul de bază nou angajat prin dezvoltare profesională continuă, în echipa existentă de formatori prin organizarea instruirilor specializate, precum și în echipa de voluntari prin diversificarea activităților în care este încadrată.

Succesele înregistrate de instituție se datorează colaborării constante cu partenerii de dezvoltare, grație cărora multe dintre ideile inovative menționate au putut fi materializate, iar parteneriatul cu alte instituții de profil din RM (Comisia Electorală Centrală, Parlamentul RM) a permis desfășurarea unor activități menite să contribuie la organizarea unor alegeri corecte și transparente.

Eforturile CICDE și în anul 2018 au fost direcționate spre diversificarea metodelor de livrare a instruirilor, prin dezvoltarea și promovarea cursurilor de învățare la distanță, dar și a combinării acestora cu instruirea față în față. Deși rezultatele au fost unele convingătoare, pentru a. 2019, CICDE își propune optimizarea modului de organizare a instruirilor, adaptarea programelor în funcție de pregătirea și experiența participanților în alegeri, consolidarea echipei de formatori și creșterea nivelului profesional al acestora.

SCOP 1: Servicii de instruire, diverse și inovative, în domeniul democrației participative organizate la nivel național și internațional

Obiectiv A: Îmbunătățirea și consolidarea curriculei existente de instruire pentru toate grupurile țintă

1. Realizarea unei analize multilaterale a datelor colectate ce țin de grupurile țintă pentru a evalua modulele de instruire elaborate de CICDE

În corespundere cu Planul strategic al CICDE pentru perioada anilor 2016 – 2019, unul dintre scopurile stabilite a vizat îmbunătățirea continuă a modulelor de instruire elaborate, precum și optimizarea curriculei existente.

În anul 2018, suplimentar chestionarelor de evaluare completate de către participanții la instruire, ce servesc drept bază pentru evaluarea conținutului și metodologiei cursurilor, a fost efectuată o cercetare asupra programelor de instruire pentru membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare (BESV) din cadrul ultimelor alegeri naționale și identificarea necesităților de instruire pentru următorul scrutin parlamentar. Obiectivele specifice ale studiului au urmărit:

- identificarea problemelor cu care s-au confruntat membrii BESV la ultimele alegeri, ca rezultat al percepției insuficiente a sarcinilor stabilite în cadrul programelor de instruire;
- identificarea lacunelor în comunicarea cu alți actori implicați în procesul electoral (CEC, CECE, autoritățile administrației publice locale, mass-media, observatori, persoane de încredere și reprezentanți ai concurenților electorali, etc.);

- formularea recomandărilor privind îmbunătățirea și ajustarea programelor de instruire existente pentru membrii BESV, ca urmare a modificării legislației electorale.

Cercetarea a inclus și aspectul privind informația transmisă: dacă este suficientă pentru participanți în vederea exercitării atribuțiilor și cum este prezentată aceasta, CICDE utilizând tehnici de instruire pentru adulți, adaptate în funcție de grupul țintă. În acest scop, a fost aplicată metoda chestionării, la care au participat 20 de funcționari electorali, foști membri ai BESV.

Un alt modul evaluat a fost cel destinat registratorilor, utilizatori autorizați ai Registrului de Stat al Alegătorilor (RSA). Informația colectată a vizat partea de conținut, metodologia instruirii, precum și aspectele logistice – organizarea și desfășurarea seminarelor.

Analiza efectuată a evidențiat faptul că seminarele desfășurate au coincis cu așteptările beneficiarilor pe partea de conținut. A fost apreciată punerea la dispoziția fiecărui participant a unui calculator pentru efectuarea exercițiilor practice, dar urmează a fi respectată modalitatea repartizării participanților în grupuri (cei care utilizează adrese în localitate și cei care nu le utilizează, dat fiind particularitățile aplicării funcțiilor programului și respectiv, specificul informației transmise).

De asemenea, au fost formulate sugestii referitor la modalitatea de prezentare, și anume: utilizarea mai frecventă a exercițiilor practice, exemplificarea situațiilor, aplicarea metodelor interactive. Informația colectată de la formatori a permis evaluarea sesiunilor de instruire din cadrul fiecărui modul sub aspectul metodei utilizate: cât de receptivi au fost participanții la realizarea fiecărei sarcini și ce poate fi îmbunătățit.

2. Îmbunătățirea curriculei curente de instruire și a materialelor existente în conformitate cu rezultatele analizei, cu accent pe modulele de instruire incomplete.

Prin Legea nr. 154 din 20 iulie 2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 253-264, art. 422) Parlamentul a operat un șir de modificări la legislația electorală, inclusiv la Codul electoral. Întru executarea prevederilor legii menționate, CEC a avut obligațiunea să întreprindă măsurile necesare pentru pregătirea următoarelor alegeri parlamentare, asigurând informarea funcționarilor electorali, a alegătorilor și a altor subiecți vizati privind noile reglementări ale legislației electorale și anume, desfășurarea alegerilor parlamentare în baza sistemului electoral mixt.

În acest context, CICDE a revăzut toate modulele din curricula utilizată, în vederea instruirii grupurilor țintă în anul 2018, adaptând conținutul seminarelor cu aspecte privind particularitățile scrutinului parlamentar și desfășurarea referendumului republican consultativ.

Totodată, în baza studiului efectuat și a sugestiilor colectate, au fost modificate sesiunile de instruire, cu introducerea exercițiilor practice noi, iar prezentările PowerPoint au fost adaptate necesităților participanților la instruire. CICDE a inclus în programele de instruire pentru membrii organelor electorale (la Sesiunea privind pregătirea către ziua alegerilor) subiectul accesibilității: explicarea cadrului legal cu privire la accesibilitatea procesului electoral, descrierea responsabilităților funcționarilor electorali privind amenajarea corespunzătoare a secției de votare și privind asigurarea exercitării dreptului de vot a persoanelor cu nevoi speciale (inclusiv, aspectul privind ridicarea restricțiilor de la art. 13 din Codul electoral).

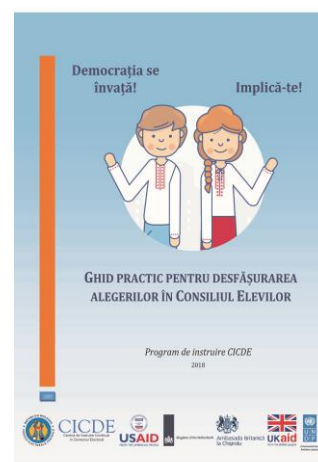
Sesiunile modificate/noi introduse au fost testate în cadrul seminarelor de formare a formatorilor organizate înainte de desfășurarea fiecărui ciclu de seminar.

Obiectiv B: Extinderea portofoliului de instruire cu programe noi de instruire destinate grupurilor specifice din societate

1. Elaborarea noilor programe de instruire care să conțină obiective de instruire în conformitate cu problemele și necesitățile identificate

În contextul activităților de supraveghere a finanțării partidelor politice și implementării programului de raportare on-line, s-a evidențiat necesitatea elaborării modulului de instruire pentru trezorerii partidelor politice. Programul conține subiecte ce familiarizează participanții cu prevederile legale în domeniu, tendințele de raportare digitală, precum și aspecte practice despre întocmirea și prezentarea rapoartelor privind gestiunea financiară.

Un alt modul, elaborat în anul 2018, este destinat elevilor din instituțiile de învățământ și vizează alegerea consiliilor de elevi, în baza unei metodologii elaborate de CICDE. Programul conține obiective precum înțelegerea specificului sistemului electoral mixt și aplicarea particularităților acestuia în activitatea de alegere a reprezentanților elevilor la nivelul claselor și instituției de învățământ. Pentru această categorie de beneficiari a fost întocmit și un material informativ „Ghid practic pentru desfășurarea alegerilor în Consiliul elevilor”.

Cel de-al treilea program a rezultat din parteneriatul CICDE și IREX Moldova în cadrul Proiectului „Promovarea informării alegătorilor”. CICDE a elaborat un modul dedicat bibliotecarilor-coordonatori, ce a avut drept obiectiv instruirea privind particularitățile sistemului electoral mixt, formarea abilităților de selectare a informației pentru alegători, simularea procedurii de vot la alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ ș.a. Programul va fi aplicat și în alegerile locale generale din anul curent, fiind adaptat la specificul acestora.

Obiectiv C: Implementarea unui program de instruire complex care să cuprindă funcționarii electorali și alte grupuri țintă

1. Elaborarea planului anual de instruire a grupurilor țintă identificate, acoperirea preconizată, programe de instruire și planificarea în timp

În anul 2018, CICDE a desfășurat o activitate amplă de instruire a grupurilor țintă, atât în perioada electorală, cât și în afara acesteia. Peste 200 de seminare au fost organizate pentru diferiți beneficiari: funcționari electorali, observatori, registratori RSA, judecători, elevi și studenți etc., în cadrul cărora formatorii CICDE le-au adus la cunoștință prevederile generale ce țin de organizarea și desfășurarea alegerilor, dar și informații referitor la atribuțiile specifice și rolul fiecărui grup țintă.

Instruirile au fost desfășurate în corespundere cu Planul de activitate al Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1514 din 03 aprilie 2018. Activitățile au fost planificate ținând cont de necesitățile de instruire a grupurilor țintă identificate, cu indicarea aproximativă a perioadei de desfășurare a seminarelor de instruire la tematicile propuse.

Inițial, instruirile pentru subiecții antrenați în alegerile parlamentare au fost prevăzute în perioada septembrie – noiembrie 2018, dar, fiind stabilită data alegerilor Parlamentului pentru ziua de 24 februarie 2019¹, majoritatea seminarelor au fost replanificate pentru lunile ianuarie – februarie 2019.

2. Formarea și dezvoltarea capacităților profesionale ale funcționarilor electorali, registratorilor, operatorilor, inclusiv a capacității de integrare a dimensiunii de gen în activități

2.1. Instruirea funcționarilor electorali în cadrul alegerilor locale noi

În vederea organizării alegerilor locale noi, stabilite pentru data de 20 mai 2018, CICDE a desfășurat seminare de instruire pentru funcționarii electorali din cadrul consiliilor electorale de circumscripție electorală și birourilor electorale ale secțiilor de votare.

Astfel, între 30 martie – 02 aprilie 2018 și 11 – 13 aprilie 2018, a fost organizată instruirea membrilor consiliilor electorale de circumscripție electorală de nivelul II (din municipiile Chișinău și Bălți) și nivelul I (în 5 localități: Pârlița r. Ungheni, Leușeni r. Hâncești, Nemțeni r. Hâncești, Jora de Mijloc r. Orhei și Volovița r. Soroca), constituite de Comisia Electorală Centrală. În cadrul celor 7 seminare, au participat 46 de funcționari electorali din cei 57 desemnați în total, rata de prezență fiind de 81%.

Nr. d/o	Denumire CECE	Tipul de seminar	Nr. de pers. invitate	Nr. de pers. prezente	dintre care femei	dintre care bărbați	Rata prezenței %
1	CECE II Chișinău	Instruire CECE II	9	7	4	3	77,78
2	CECE II Bălți	Instruire CECE II	9	9	4	5	100
3	CECE I Pârlița	Instruire CECE I	7	7	6	1	100
4	CECE I Jora de Mijloc	Instruire CECE I	7	5	2	3	71,43
5	CECE I Volovița	Instruire CECE I	7	6	6	0	85,71
6	CECE I Nemțeni	Instruire CECE I	9	6	5	1	66,67
7	CECE I Leușeni	Instruire CECE I	9	6	6	0	66,67
	TOTAL		57	46	33	13	80,70

Tabelul nr. 1. Informația privind numărul de participanți(-te) la seminare din perspectiva gender și rata prezenței.

În ceea ce privește reprezentarea prin prisma gender, la instruire au participat 13 bărbați și 33 de femei (Diagrama nr. 1).

Atestăm același dezechilibru între reprezentarea femeilor și bărbaților la instruire și, implicit, în cadrul organelor electorale.

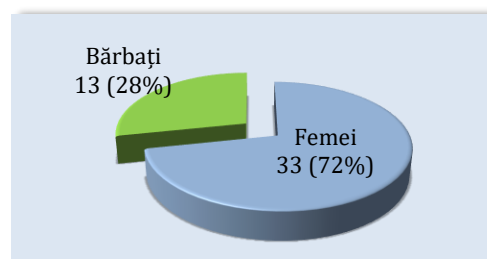

Diagrama nr. 1: Prezența la seminarele de instruire, organizate pentru membrii CECE în perioada 30 martie – 13 aprilie 2018, după criteriul de gen.

¹Prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 197 din 27 iulie 2018.

În intervalul 25 aprilie – 08 mai 2018 a avut loc instruirea membrilor desemnați în birourile electorale ale secțiilor de votare. Cele 39 de seminare s-au desfășurat în municipiile Chișinău, Bălți și în localitățile Pârlița r. Ungheni, Jora de Mijloc r. Orhei, Volovița r. Soroca.

În pofida faptului că la instruire au fost invitați toți membrii BESV, din numărul total de 3817 persoane invitate, la seminare au fost prezenți doar 910 membri ai organelor electorale. Datele privind participarea membrilor celor 375 de BESV per fiecare localitate este redată în tabelul de mai jos.

Nr. d/o	Denumirea BESV	Tipul de seminar	Nr. de pers. invitate	Nr. de pers. prezente	dintre care femei	dintre care bărbați	Rata prezenței %
1	BESV Chișinău, Botanica 1/1-1/70	Instruire BESV	770	108	73	35	14,02
2	BESV Chișinău, Buiucani 1/71-1/112	Instruire BESV	462	89	71	18	19,26
3	BESV Chișinău, Centru 1/113-1/155	Instruire BESV	456	198	137	61	43,42
4	BESV Chișinău, Ciocana 1/158-1/199	Instruire BESV	456	88	73	15	19,29
5	BESV Chișinău, Râșcani 1/200-1/253	Instruire BESV	593	131	94	37	22,09
6	BESV Chișinău, Suburbiile 1/254-1/312	Instruire BESV	598	95	77	18	15,88
7	BESV Bălți 2/1-2/59	Instruire BESV	413	151	120	31	36,56
8	BESV Orhei, Jora de Mijloc	Instruire BESV	34	27	22	5	79,41
9	BESV Soroca, Volovița	Instruire BESV	14	12	12	0	85,71
10	BESV Ungheni, Pârlița	Instruire BESV	21	11	11	0	52,38
	TOTAL		3817	910	690	220	23,84

Tabelul nr. 2. Informația privind numărul de participanți(-te) la seminare din perspectiva gender și rata prezenței.

Rata de prezență la instruire a constituit 23,84% din numărul total de persoane preconizate.

Cea mai scăzută prezență a fost la instruirile desfășurate în sectorul Botanica, mun. Chișinău, 14,02% din numărul total de membri ai BESV.

De cealaltă parte, cea mai înaltă prezență (85,71%) a fost la seminarele cu participarea membrilor celor două birouri electorale din localitatea Volovița, r. Soroca.

Rata de participare pe fiecare sector și localitate în parte

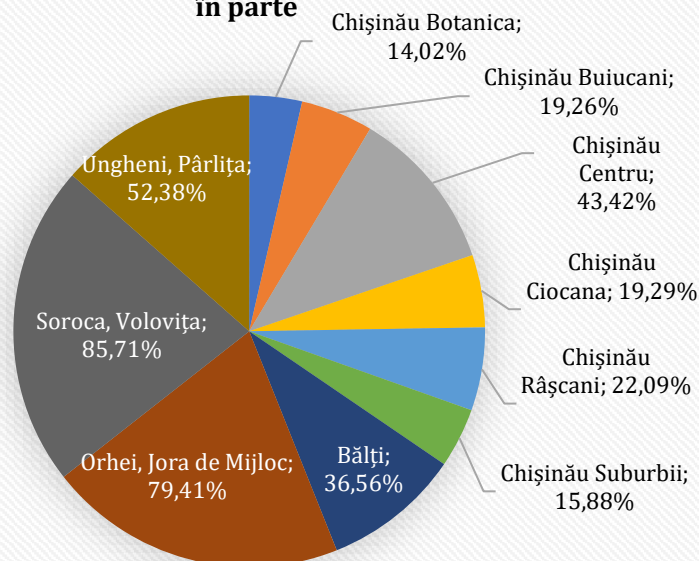

Diagrama nr. 2: Reprezentarea grafică a ratei de participare la seminarele de instruire, organizate în perioada 25 aprilie - 08 mai 2018 pe fiecare sector, localitate în parte.

În ceea ce privește funcția deținută în cadrul birourilor electorale, la instruire au participat 180 de președinți, 103 de vicepreședinți, 109 de secretari și 518 de membri BESV cu drept de vot deliberativ.

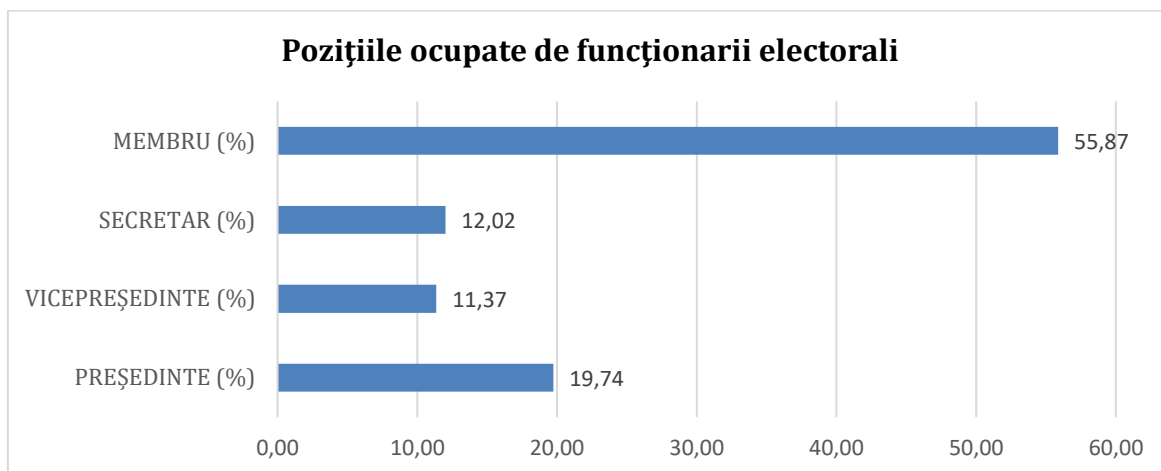

Diagrama nr. 3: Prezența la seminarele de instruire, organizate în perioada 25 aprilie - 08 mai 2018, prin prisma funcțiilor deținute de participanți în cadrul BESV

Din perspectiva reprezentării gender, la instruire au participat 220 bărbați și 690 de femei, ceea ce constituie 24,17% și, respectiv 75,83% (Diagrama nr. 4).

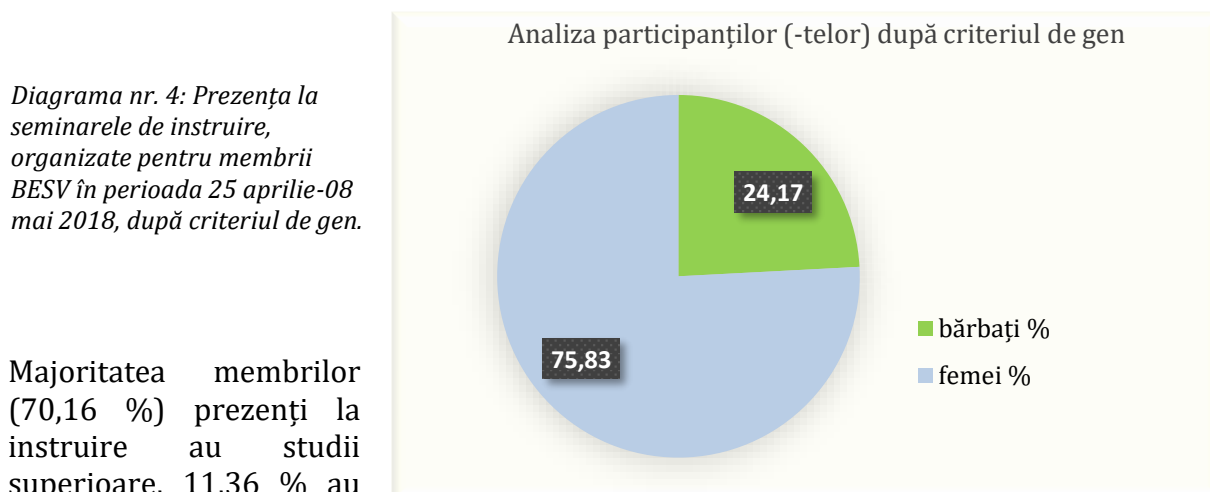

Diagrama nr. 4: Prezența la seminarele de instruire, organizate pentru membrii BESV în perioada 25 aprilie-08 mai 2018, după criteriul de gen.

Majoritatea membrilor (70,16 %) prezenți la instruire au studii superioare, 11,36 % au studii medii de specialitate, ceilalți (18,48 %) au studii medii și studii secundar profesionale.

Participanții la seminar au fost familiarizați cu responsabilitățile de bază ale BESV până în ziua alegerilor, lucrul cu listele electorale, responsabilitățile de bază ale BESV în ziua alegerilor și după încheierea votării.

Cea mai mare provocare în organizarea acestui ciclu de seminar a fost asigurarea prezenței membrilor BESV. Modalitatea de invitare a participanților a fost cea practică pe parcursul ultimelor scrutine – prin intermediul membrilor CECE și cu suportul secretarilor din cadrul preturilor, în cazul municipiului Chișinău.

În linii generale, instruirile au fost evaluate pozitiv de către participanți. Per total, analiza cumulată a chestionarelor de evaluare denotă că 93,75 % dintre participanți consideră că seminarul a coincis cu așteptările lor și au primit răspuns la toate întrebările. Majoritatea au menționat competența formatorilor, limbajul accesibil și au apreciat materialele didactice utilizate în cadrul seminarelor de instruire. În același timp, a fost expusă

propunerea de a organiza instruire, cu participarea separată a persoanelor care au experiență de lucru în alegeri și membrii care sunt pentru prima dată desemnați în organele electorale.

Pentru alegerile locale noi, instruirea operatorilor BESV (750 persoane) a fost efectuată la distanță.

2.2. Instruirea observatorilor și reprezentanților cu drept de vot consultativ

La solicitarea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), CICDE a organizat instruire pentru observatori și reprezentanți cu drept de vot consultativ desemnați în organele electorale la alegerile locale noi din 20 mai 2018.

În perioada 10 – 15 mai 2018, au fost desfășurate 21 seminare pentru persoanele delegate de PSRM. La instruire au participa 491 de persoane din municipiile Chișinău și Bălți. Seminarele au fost facilitate, în limba rusă, de 6 traineri calificați, dintre care 3 bărbați și 3 femei.

Statistica generală privind numărul de seminare și de participanți este redată în Tabelul nr. 3.

Nr. d/o	Localitatea	Nr de seminare	Nr. de pers. instruite	dintre care femei	dintre care bărbați
1	Bălți	4	104	65	39
2	Chișinău, Botanica	4	112	55	57
3	Chișinău, Centru	4	74	51	23
4	Chișinău, Ciocana	1	24	16	8
5	Chișinău, Râșcani	4	74	50	24
6	Chișinău, Buiucani	4	103	64	39
	TOTAL	21	491	301	190

Tabelul nr. 3. Informația privind numărul de seminare și numărul de participanți(-te), inclusiv din perspectiva gender, la instruirile desfășurate în perioada 10 – 15 mai 2018.

Raportul gender este redat în *Diagrama nr. 5*.

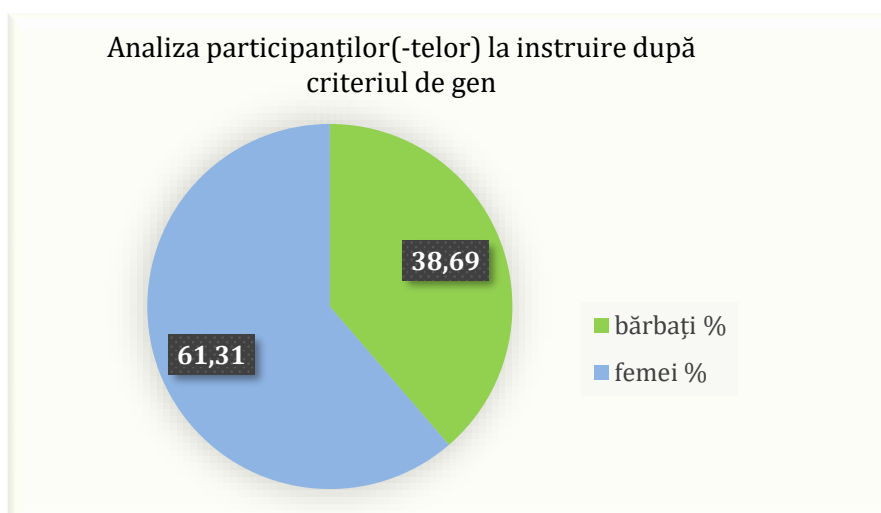

Diagrama nr. 5: Analiza participanților(-telor) la seminarele de instruire pentru reprezentanții partidelor, în cadrul alegerilor locale noi, pe criteriul de gen

Participanții au evaluat pozitiv instruirile, 92,67% dintre aceștia considerându-le că au coincis cu așteptările lor și au primit răspuns la toate întrebările. Majoritatea au menționat despre prestația înaltă a formatorilor, abilitățile de comunicare și amabilitatea de care au dat dovadă în discuția cu participanții.

În chestionarul de evaluare a instruirii au fost incluse și două întrebări deschise, unde participanții(-tele) urmau să enumere beneficiile instruirii și aspectele care în opinia lor, trebuie îmbunătățite.

Cele mai frecvente răspunsuri la întrebarea „*Ce beneficii ați obținut în urma instruirii?*” au fost (în ordine descrescătoare ca frecvență):

- Cunoștințe noi despre drepturile și obligațiile persoanelor delegate de către partid;
- Claritate în ceea ce privește procedura de vot;
- Răspunsuri la întrebări concrete.

Propunerile referitoare la aspectele *ce trebuie îmbunătățite* au fost următoarele:

- Mai multe exerciții practice și analiza cazurilor speciale;
- Necesitatea unei pauze;
- Informația transmisă să fie însoțită de mai multe materiale vizuale (video, scheme).

2.3. Instruirea funcționarilor electorali, registratorilor, operatorilor în cadrul alegerilor parlamentare

Potrivit legislației naționale, scrutinul parlamentar urma să se desfășoare în perioada 30 noiembrie 2018 – 28 februarie 2019, ținând cont de expirarea mandatului legal de 4 ani al Parlamentului de legislatura a XX-a, ales la data de 30 noiembrie 2014. Codul electoral al Republicii Moldova prevede că alegerile deputaților în Parlament se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului sau de la dizolvarea Parlamentului precedent.

Dat fiind stabilirea alegerilor pentru data de 24 februarie 2019, planul de instruire și bugetul pentru desfășurarea acestora a fost revăzut, stabilindu-se perioadele de instruire în corespundere cu Programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor Parlamentului Republicii Moldova din data de 24 februarie 2019, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1898 din 05 decembrie 2018.

Astfel, în trimestrul IV al anului trecut, au fost desfășurate seminare pentru membrii CECE și registratorii RSA (utilizatori autorizați ai RSA), iar instruirea membrilor BESV, operatorilor CECE și BESV pentru alegerile parlamentare, a fost prevăzută pentru lunile ianuarie – februarie a. 2019.

Seminarele pentru membrii consiliilor electorale din cele 51 de circumscripții electorale au avut loc în perioada 19 – 28 decembrie 2018. La instruire au fost invitați toți cei 9/11 membri ai CECE din fiecare circumscripție electorală, rata de participare constituind 82,45% (au participat 390 persoane din 473 persoane în total). În comparație cu alegerile precedente, acest număr este în creștere cu 2-5% (procentul participării membrilor CECE la instruire a constituit: în alegerile prezidențiale din a. 2016 – 77,91%, în alegerile locale noi din a. 2018 – 80,70%). Faptul dat se datorează și optimizării procedurii de invitare la instruire (persoanele desemnate de autoritățile locale au fost contactate direct de către coordonatorul instruirilor).

De menționat că, pe lângă seminarele de instruire planificate (43), CICDE a organizat 2 seminare suplimentare la solicitarea membrilor consiliilor electorale de circumscripție.

Tematica instruirii a vizat particularitățile sistemului electoral mixt, responsabilitățile consiliului electoral de circumscripție de la constituire și până la dizolvare. Participanții s-au familiarizat cu atribuțiile prevăzute de Codul electoral și acțiunile descrise în Programul calendaristic, și-au format dexterități de completare a documentației electorale și totalizare a rezultatelor alegerilor (inclusiv, toate tipurile de procese-verbale de totalizare a rezultatelor alegerilor parlamentare și referendumului consultativ). De asemenea, un obiectiv aparte a fost familiarizarea membrilor consiliului cu drepturile și obligațiile persoanelor autorizate să asiste la operațiunile electorale, atât în cadrul CECE, cât și în cadrul birourilor electorale ale secțiilor de votare.

Membrii birourilor electorale din afara țării, de asemenea, au beneficiat de seminare de instruire, desfășurate de CEC și CICDE. Astfel, au fost organizate două instruirii pentru reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, desemnați în calitate de președinți ai birourilor electorale de peste hotare. Prima instruire a avut loc la data de 21 iulie 2018 și a doua pe 6 februarie 2019. Numărul total de participanților la instruire a constituit 75 de persoane.

O primă analiză a rezultatelor activității funcționarilor electorali, denotă necesitatea instituirii funcțiilor permanente de funcționari electorali la nivel teritorial, precum și certificarea obligatorie a membrilor organelor electorale (CECE și BESV).

Seminarele de instruire pentru registratori. Pentru gestionarea Registrului de Stat al Alegătorilor, CICDE a instruit în perioada 18 – 20 decembrie 2018 utilizatorii autorizația ai RSA (registratori – persoane desemnate responsabile de listele electorale din cadrul APL). La cele 9 seminare desfășurate (6 planificate inițial și 3 instruirii suplimentare, la solicitarea registratorilor) au participat 241 din cele 300 persoane invitate, rata de participare constituind 80,33%.

Grupul-țintă l-au constituit registratorii cu experiență mai mică de un an la momentul instruirii în actualizarea listelor electorale, precum și registratorii care au întâmpinat dificultăți în exercitarea atribuțiilor. De asemenea, prin intermediul unui demers către consiliile raionale privind acordarea suportului la informarea registratorilor din primării despre organizarea seminarelor, a fost stabilit un termen pentru înregistrare. Această modalitate a permis invitarea directă a participanților, prin intermediul adreselor electronice sau a numerelor de telefon indicate la etapa de înregistrare.

Trebuie de menționat faptul că, din numărul total de 902 registratori la nivel de republică, în 485 de localități se constituie, de regulă, câte o secție de votare, ceea ce exclude posibile erori la repartizarea alegătorilor la secțiile de votare. Prin urmare, din numărul respectiv de registratori, potențiali participanți la instruire sunt doar persoanele nou-desemnate în funcție în cadrul APL.

Instruirea s-a bazat pe exerciții practice la calculator și a fost axată pe sporirea calității listelor electorale, prin soluționarea neconcordanțelor în datele privind adresa alegătorilor și alocarea la secțiile de votare.

În ceea ce privește reprezentarea gender, la seminare au participat 31 de bărbați (12,8%) și 210 de femei (87,2 %).

În linii generale seminarul a fost evaluat pozitiv de către participanți. Analiza cumulată a chestionarelor de evaluare pe toate zilele de instruire a arătat că 95,3% dintre participanți(-e) au menționat că seminarul a coincis cu așteptările lor și impresia generală este *foarte bună și bună*. Metodologia instruirii la fel a fost apreciată înalt, 93,2% dintre participanți au indicat calificativul *foarte bună și excelentă*. Participanții(-tele) au menționat că limbajul a fost accesibil și le-a plăcut activitatea pe baza exemplurilor practice. Aprecierea cunoștințelor formatorilor a primit un indicator foarte înalt - 98% dintre participanți au acordat calificativul *foarte bune sau excelente*.

3. Organizarea sesiunilor specializate de instruire pentru alți subiecți participanți în procesul electoral (mass media, ONGuri, observatori, etc.)

În vederea pregătirii pentru alegerile parlamentare, CICDE a desfășurat seminare de instruire pentru alte grupuri de beneficiari și subiecți interesați.

3.1. Instruirea reprezentanților Inspectoratului General de Poliție

Pentru prima dată, la solicitarea Inspectoratului General de Poliție, a fost elaborat un program de instruire pentru reprezentanții poliției, responsabili de asigurarea ordinii publice în perioada electorală, inclusiv în ziua alegerilor.

Astfel, în perioada 26 – 28 noiembrie 2018, au fost organizate 5 seminare, la care au participat 166 de persoane. Tematica instruirii a fost una complexă: particularitățile sistemului electoral mixt, schimbările în legislația electorală, coordonarea activităților poliției și funcționarilor electorali până și în ziua alegerilor, precum și aspecte privind constatarea contravențiilor administrative în domeniul electoral. Instruirile au fost facilitate de către formatorii CICDE și reprezentantul Direcției Juridice din cadrul aparatului CEC.

3.2. Instruirea reprezentanților instanțelor judecătorești

În parteneriat cu Institutul Național al Justiției din Republica Moldova și cu susținerea acordată de către Consiliul Europei, CICDE a instruit în perioada 14 – 23 noiembrie 2018 reprezentanți ai instanțelor de judecată, inclusiv ai Curții Supreme de Justiție. Instruirile au avut loc la Chișinău (2), Bălți, Cahul și Comrat. Tematica instruirii a inclus: particularitățile sistemului electoral mixt, modificările în legislația electorală, soluționarea

contestațiilor în domeniul electoral, comunicarea instanțelor de judecată cu CEC privind litigiile electorale examinate.

La seminarul organizat pentru reprezentanții Curții Supreme de Justiție a fost invitat și un expert internațional în domeniu.

Numărul total de participanți la instruire a constituit 142 de persoane.

3.3. Instruirea reprezentanților mass-media și societății civile

Unul dintre obiectivele activității CICDE este dezvoltarea unei relații durabile cu mass-media. În vederea realizării acestuia, dar și în scopul contribuției la informarea corectă a alegătorilor, CICDE a organizat mai multe activități de instruire și informare destinate reprezentanților mijloacelor de informare în masă.

Cu suportul financiar al Consiliului European, pe 19 decembrie 2018, a fost organizată instruirea pentru reprezentanții mass-media și ai societății civile cu genericul „*Mass-media în alegeri*”, în cadrul căreia aceștia au fost informați despre particularitățile sistemului electoral mixt, schimbările în legislația electorală, rolul mass-media în alegeri, fenomenul de fake-news ect.

De asemenea, a fost organizat un seminar pentru reprezentanții Companiei „Teleradio-Moldova”, la subiectul întocmirii declarației privind politica editorială pentru campania electorală.

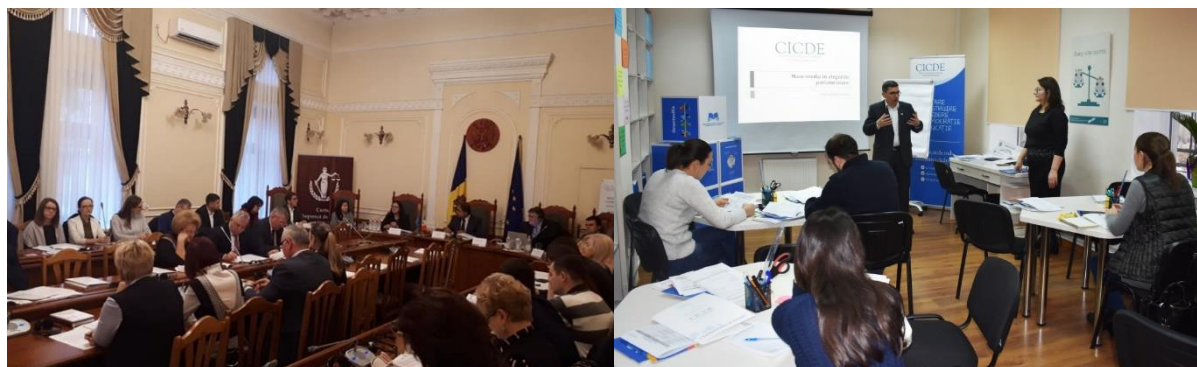
Numărul total al participanților a constituit 20 de persoane. Se remarcă totuși un interes scăzut al reprezentanților mass-media pentru instruirile organizate de CEC/CICDE. Pentru anul 2019, obiectivul menționat rămâne a fi unul prioritar.

3.4. Instruirea persoanele responsabile de finanțele partidelor politice, trezorierilor

În parteneriat cu organizația Institutul internațional „International IDEA”, CICDE a organizat pe 20 – 21 decembrie 2018 o instruire pentru persoanele responsabile de finanțele partidelor politice (trezorierii).

Participanții au avut posibilitatea să înțeleagă mai bine legislația electorală privind finanțarea campaniei electorale și prezentarea rapoartelor financiare. Totodată, în cadrul seminarului a fost prezentat Serviciul Integrat de Stat (SIS) „Control financiar”, ca parte a Sistemului Informațional Automatizat de Stat (SIAS) „Alegeri”. Numărul participanților la instruire a constituit 21 de persoane.

Instruirile pentru această categorie de subiecți cu responsabilități în cadrul procesului electoral au continuat în 2019, pe aspecte practice privind gestionarea conturilor „Fond electoral” și completarea rapoartelor sistematice despre mijloacele bănești acumulate și cheltuielile efectuate în campanie de către concurenții electorali. Activitățile de instruire au fost organizate în cadrul proiectului „*LevelUp: Finanțarea politică cu integritate*” implementat cu asistența financiară a Uniunii Europene.

4. Livrarea noilor programe de instruire grupurilor țintă noi

Unul dintre obiectivele formulate a vizat instruirea noilor beneficiari. Dintre aceștia un grup țintă l-au constituit trezorerii. Instruirea realizată pentru trezorerii/managerii partidelor politice a fost descrisă la compartimentul anterior.

Un alt grup țintă au fost subiecții cu influență (influenceri): reprezentanții instanțelor judecătorești, ai instituțiilor mass-media și organizațiilor neguvernamentale, pentru care CICDE a desfășurat mai multe seminare. O categorie nouă de beneficiari o reprezintă bibliotecarii, includerea acestora în programele CICDE vor avea impact pe termen mediu și lung asupra educației civice a cetățenilor. În prezent, bibliotecile au o varietate mare de servicii moderne și reprezintă un centru de cultură și educație în fiecare localitate.

Astfel, în perioada 5 – 8 noiembrie 2018, au avut loc 2 ateliere de instruire a bibliotecarilor coordonatori în domeniul informării alegătorilor cu genericul „Promovarea informării alegătorilor”. Instruirea s-a desfășurat în incinta Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” și Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în Chișinău. Fiecare atelier a avut o durată de 1,5 zile. În total, 34 de persoane au participat la seminar.

În agendă au fost incluse temele:

1. Examinarea conceptelor de educație civică, educație a alegătorului, educație electorală și informare a alegătorului în vederea luării deciziilor în cunoștință de cauză cu privire la utilizarea acestora într-un program de „Educație civică și informare a alegătorului”.
2. Examinarea diferitelor abordări față de programele de educație civică, educație a alegătorului, educație electorală și informare a alegătorului.
4. Examinarea avantajelor unei abordări strategice pe termen lung față de „Educația civică și informarea alegătorului”.
5. Elaborarea unui plan/program specific contextului cu privire la educația civică, educația alegătorului, educația electorală și informarea alegătorului.
6. Implicarea bibliotecarilor(-elor) în procesul de educație civică și informare a alegătorilor(-oarelor) din localitățile sale.

Seminarele au fost desfășurate în cadrul proiectului „Seminare de sensibilizare a influencerilor” cofinanțat de către Uniunea Europeană și Consiliul European.

Încă 71 de persoane au fost instruite, cu aplicarea curriculumului internațional BRIDGE, în cadrul instruirilor organizate în perioada 22 mai – 01 iunie 2018. Scopul principal al seminarelor este de a oferi bibliotecarilor posibilitatea de a face cunoștință cu metodele moderne de educație civică și informare care pot fi utilizate în activitățile lor zilnice, pentru a transforma biblioteca într-un spațiu comunitar, centru informațional unde toți membrii societății pot găsi informații utile referitor la procesul electoral².

Participantele au apreciat desfășurarea seminarelor după metodologia BRIDGE, afirmând că instruirea a îmbunătățit cunoștințele acestora despre conceptele de educație electorală, sistemele electorale.

Obiectiv D: Pregătirea și elaborarea unui portofoliu de produse de instruire cu informație necesară care să fie oferită la nivel național și internațional

4.1. Elaborarea unui portofoliu de produse de instruire/educație civică în domeniul electoral și stabilirea costului pentru toate serviciile ce pot fi acordate de CICDE

În scopul realizării acestui obiectiv, echipa CICDE a realizat următoarele activități:

- a sistematizat totalitatea programelor și materialelor didactice elaborate;
- a stabilit conceptul *Culegerii de programe de instruire* oferite de CICDE și a inițiat elaborarea elementelor de simbolică pentru fiecare curs distinct.

Activitatea va continua și în anul 2019, în corespundere cu Planul strategic al CICDE pentru anii 2016 – 2019.

4.2. Furnizarea serviciilor CICDE către beneficiari naționali și internaționali

Indicatori de performanță: instruirii/evenimente realizate pentru grupurile țintă selectate (min. 100 persoane instruite).

În tabelul de mai jos sunt prezentate categoriile și numărul de beneficiari ai instruirilor în cadrul acțiunilor de pregătire și desfășurare a scrutinelor electorale, precum și activităților de educație civică pe parcursul anului de referință.

Nr. d/o	Data desfășurării	Contextul instruirii	Categoriile de beneficiari instruiți	nr. de seminare	nr. de beneficiari instruiți
1	30.03 - 02.04.2018	Alegeri locale noi	Membrii CECE II ALN	2	38
2	11.04 - 13.04.2018	Alegeri locale noi	Membrii CECE I ALN	5	30
3	25.04 - 08.05.2018	Alegeri locale noi	Membrii BESV ALN	39	910
4	10.05 - 15.05.2018	Alegeri locale noi	Observatori, reprezentanți cu drept de vot consultativ	21	491
5	21.07.2018	Alegeri parlamentare	Reprezentanți ai MAEIE	2	35

²<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1706&l=ro>

6	26.11-28.11.2018	Alegeri parlamentare	Reprezentanți ai IGP	5	166
7	14.11-23.11.2018	Alegeri parlamentare	Reprezentanți ai instanțelor de judecată	5	142
8	19.12 - 28.12.2018	Alegeri parlamentare	Membrii CECE II AP	43	390
9	18.12 - 20.12.2018	Alegeri parlamentare	Registratori RSA	9	243
10	20.12-21.12.2018	Alegeri parlamentare	Trezorieri	1	21
11	11.08 - 19.08.2018 19.12.2018	Alegeri parlamentare	Reprezentanți mass-media	3	39
12	06.10 - 13.10.2018	Formare de formatori	Potențiali formatori	1	23
13	19.04 - 02.05.2018	Educație civică	Adolescenți din instituțiile preuniversitare	40	854
14	11.05 - 27.05.2018	Educație civică	Tineri (ȘEW)	1	22
15	21.05 - 01.06.2018 05.11 - 08.11.2018	Educație civică	Bibliotecari	6	106
16	18.04 - 19.04.2018 19.09.2018	Educație civică	Organizații non - guvernamentale, beneficiari de granturi	2	32
17	17.09 - 21.09.2018	Educație civică	Elevi (Consiliile de elevi)	26	564
18	07.12 - 11.12.2018	Educație civică	Elevi clasele primare	3	65
TOTAL				214	4171

Obiectiv E: Promovarea și perfecționarea platformei e-learning și sporirea gradului de utilizare a acesteia

5.1. Elaborarea și perfecționarea cursurilor e-learning

Pe parcursul anului 2018, platforma de instruire la distanță a Centrului de Instruire în Domeniul Electoral a fost completată cu două cursuri noi: unul de educație civică „*Alege parlamentul în 60 de minute*” (<http://e-learning.cicde.md/course/alege-parlamentul-in-60-de-minute/>), care a fost utilizat de bibliotecari pentru sesiunile de informare a tinerilor din localitățile lor.

Cel de-al doilea curs „*Înregistrarea candidaților*”, a fost destinat potențialilor concurenți electorali și explică aspectele privind înregistrarea candidaților în alegerile parlamentare în baza sistemului electoral mixt.

Cele două cursuri elaborate sunt interactive și implică o participare mai activă a utilizatorilor. Cu toate acestea, se atestă un număr scăzut de utilizatori și pentru anul 2019, CICDE își propune să aplice metode inovative și campanii de promovare a cursurilor la distanță.

De asemenea, în contextul punerii în aplicare a noului sistem electoral, au fost actualizate alte două cursuri pentru funcționarii electorali, în corespundere cu modificările aduse cadrului legal și îmbunătățite sub aspect tehnic, în baza propunerilor parvenite din partea utilizatorilor platformei, precum și a recomandărilor administratorului platformei e-learning etc.

5. 2. Promovarea platformei e-learning cu scopul de a încuraja utilizarea cursurilor e-learning

Numărul utilizatorilor platformei e-learning a crescut odată cu plasarea cursurilor, în special „Alege parlamentul în 60 de minute” și grație conlucrării cu bibliotecarii din teritoriu, cursul înregistrând peste 140 de utilizatori. Atestăm și creșterea numărului persoanelor înscrise la cursuri/utilizatori unici – de la 870 la 1108. Numărul de persoane care au finisat cursuri se ridică la cifra de 2773 din care putem vedea că utilizatorii sunt interesați de a parcurge mai multe cursuri din cadrul platformei.

Pentru anul următor, CICDE își propune dezvoltarea în continuare a platformei e-learning prin efectuarea ajustărilor tehnice în vederea sporirii interactivității acesteia, dar și utilizarea cursurilor e-learning în formatul blended training (instruirea mixtă care îmbină instruirea la distanță cu seminarele față în față) pentru mai multe grupuri țintă (funcționari electorali, observatori, diasporă etc.).

Obiectiv F: Fortificarea impactului instruirii asupra funcționarilor electorali și altor părți interesate prin îmbunătățirea Codului electoral și unor reglementări în domeniu

6.1. Identificarea lacunelor și deficiențelor existente în legislația electorală, elaborarea propunerilor pentru modificarea acesteia și transmiterea lor către CEC

CICDE a formulat propuneri ce vizează introducerea certificării obligatorii a funcționarilor electorali din cadrul organelor electorale, prevedere care ar garanta participarea funcționarilor electorali în cadrul seminarelor organizate de CICDE și ar spori gradul de profesionalism al acestor actori electorali în exercitarea atribuțiilor prescrise de lege.

Alte sugestii de modificare (28 la număr) au fost formulate ca rezultat al lacunelor identificate în procesul de redactare a materialelor didactice, colectarea sugestiilor de la participanții la seminarele de instruire și din activitatea liniei de informare a alegătorilor, dar și în contextul armonizării actelor normative adoptate de către CEC, în urma modificării legislației electorale.

Din cele 28 de propuneri înaintate pentru modificarea/ajustarea unor regulamente și instrucțiuni adoptate de CEC, 18 s-au regăsit în redacția nouă a documentelor ajustate:

1. Instrucțiunea cu privire la asigurarea infrastructurii secției de votare – 5 propuneri înaintate/4 acceptate;
2. Instrucțiunea privind modul de utilizare a ștampilelor electorale la alegeri și referendumuri – 1 propunere înaintată/1 acceptată;
3. Instrucțiunea privind modul de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și materialelor electorale după închiderea secțiilor de votare la alegerile prezidențiale și referendumul republican – 9 propuneri înaintate /5 acceptate;
4. Instrucțiunea privind modul de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și materialelor electorale după închiderea secțiilor de votare la alegerile prezidențiale și referendumul republican – 13 propuneri înaintate /8 acceptate.

SCOP 2: Transformarea într-un centru de cercetare de referință la nivel național și internațional

Obiectiv A: Îmbunătățirea bazei de cercetare și a proceselor de evaluare în cadrul CICDE

1. Îmbunătățirea suportului TIC pentru operarea bibliotecii on-line

Accesul la bazele de date/biblioteci online internaționale

Biblioteca CICDE este specializată în domeniul electoral: cărți, manuale, ghiduri, reviste, spațiu pentru lectură, computere cu acces la internet, posibilitate de proiectare a prezentărilor, filmelor etc. – toate sunt puse la dispoziția celor pasionați de alegeri.

În afara fondului de carte, care a fost îmbogățit în cadrul programului de dezvoltare a capacităților de cercetare cu 161 de cărți în domeniile electoral, științe politice, comunicare și instruire, CICDE a beneficiat și de o bibliotecă on-line specializată. Astfel, doritorii, prin intermediul infrastructurii bibliotecii (calculatoare conectate la internet), puteau accesa mii de cărți, reviste, rapoarte, articole care se conțin în bazele de date JSTOR, EBSCO and RoutledgePolitics on-line. Pe parcursul anului, fondul bibliotecii CICDE a fost completat cu 70 materiale din sursele on-line.

2. Dezvoltarea unei biblioteci electronice cuprinzând rapoarte de cercetare naționale și internaționale relevante în domeniul electoral

În anul 2018, pe pagina web CICDE a fost creată subpagina proiectului „Level Up: Finanțarea politică cu integritate” implementat de CICDE și International IDEA, unde au fost publicate acte legislative și materiale relevante în domeniul finanțării politice. (<http://www.cicde.md/index.php?pag=cat&id=1209&l=ro>)

Cercetările realizate de CICDE, materialele de informare și educație civică, manualele elaborate pentru alegerile parlamentare și referendumul consultativ din 24 februarie 2019 au fost publicate în timp rezonabil pe pagina web CICDE la rubrica „Publicații” (<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1201&l=ro>) și alte rubrici relevante.

3. Proiectarea și realizarea cercetărilor în domeniul electoral

În 2018 a fost finalizat Studiul „Necesitățile actorilor interesați în dezvoltarea unui sistem de raportare digitală cu privire la finanțarea partidelor politice”, inițiat în vederea evaluării procesului de raportare financiară a partidelor politice și în scopul identificării necesităților privind implementarea și conținutul unui sistem de raportare electronică a veniturilor și a cheltuielilor partidelor politice. Lucrarea a fost prezentată subiecților interesați în cadrul unui eveniment de lansare și plasat pe pagina web CICDE la rubrica „Publicații” (<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1201&rid=1659&l=ro>).

Acest studiu a fost realizat în cadrul proiectului „Susținerea Comisiei Electorale Centrale în dezvoltarea unui sistem de raportare digitală cu privire la finanțarea partidelor politice” implementat în colaborare cu International IDEA. Realizarea unui alt studiu în domeniul finanțării politice a fost amânată pentru perioada post-electorală a anului 2019.

Obiectiv B: Stabilirea parteneriatelor de durată cu instituții naționale și internaționale

1. Stabilirea parteneriatelor de durată cu instituții naționale și internaționale

Pe parcursul anului 2018, CICDE a stabilit un număr mare de relații de parteneriat cu instituții naționale și internaționale. Unele parteneriate au fost formalizate prin acorduri de colaborare, altele s-au manifestat prin activități realizate în comun.

În perioada de referință au fost încheiate acorduri de colaborare cu Consiliul Europei privind implementarea următoarelor proiecte:

- Proiectul „*Consolidarea capacităților CEC/CICDE*” finanțat de Consiliul Europei - la data de 05 iulie 2018;
- Proiectul „*Seminare de sensibilizare a influencerilor*” - la data de 24 iulie 2018;
- Proiectul „*Instruirea electorală SMART*” – la data de 24 iulie 2018;

Până la finele anului 2019 este în vigoare Acordul de Colaborare cu International IDEA (încheiat în aprilie 2017), pe marginea Proiectului „*Level Up: Finanțarea politică cu integritate*”, finanțat de către Delegația Uniunii Europene.

În vederea realizării anumitor activități, CICDE a colaborat cu Parlamentul RM, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, instituțiile de învățământ secundar și superior, autoritățile locale, Centrul Republican pentru Copii și Tineret ARTICO, Consiliul Național al Tineretului din Moldova, Clubul Moldovenesc de Jocuri Intelectuale, Asociația Bibliotecarilor din Moldova.

În perioada de referință, CICDE a fost vizitat de către reprezentanții organelor electorale centrale din Republica Albania și Republica Kîrgîzstan, cu scop de schimb de experiență privind activitatea instituției în formarea specializată a funcționarilor electorali.

2. Elaborarea unui portofoliu de programe/proiecte care să fie finanțate de donatori externi

În anul 2018, au continuat activitățile în cadrul campaniei de educare și informare a cetățenilor cu genericul „*Democrația se învață: Implică-te!*”, desfășurată de CICDE, realizată în cadrul Proiectului „*Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente*”, implementat de PNUD Moldova, cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ambasadei Marii Britanii la Chișinău prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare și al Ambasadei Olandei prin Programul Matra.

De asemenea, au fost desfășurate mai multe seminare de sensibilizare a subiecților cu influență și de consolidare a capacităților instituționale ale CICDE în cadrul proiectului cofinanțat de către Uniunea Europeană și Consiliul Europei.

SCOP 3: Dezvoltarea CICDE în calitate de brand recunoscut și sporirea informării publicului cu privire la democrația participativă

Obiectiv A: Sporirea gradului de informare a funcționarilor electorali și altor grupuri implicate în procesul electoral

1. Realizarea unui studiu pentru a identifica interesele, atitudinile, opiniile și preferințele diferitor grupuri de alegători (tineri, femei, persoane cu dizabilități, grupuri de minorități, mass-media, cetățeni din diasporă etc.)

Procesul de identificare a intereselor, atitudinilor, opiniilor și preferințelor diferitor grupuri sociale este permanentizat de CICDE și realizat prin intermediul chestionarelor de evaluare colectate la fiecare activitate CICDE. Sugestiile și opiniile participanților la activitățile CICDE care au avut loc în anul 2018 (tineri, femei, persoane cu dizabilități, grupuri de minorități, mass-media, cetățeni din diasporă etc.) au fost analizate și se regăsesc în rapoartele pe activități la capitolul „Recomandări”.

2. Organizarea campaniilor de informare și educaționale care să vizeze diverse grupuri țintă de alegători (tineri, femei, persoane cu dizabilități, grupuri de minorități, cetățeni din diasporă etc.) în toate raioanele țării

2.1. Campania de informare și educație electorală și civică „Democrația se învață!”

În perioada martie – noiembrie, în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și al Ambasadei Olandei prin programul MATRA, CICDE a desfășurat activități de educație electorală:

- Platforme de discuții electorale eHUB (10 evenimente, 211 persoane (F-131, B – 80) (Evenimente transmise live pe privesc.eu);
- Jocul intelectual Ce? Unde? Când? 5 evenimente, 181 persoane (F-121, B – 60);
- Tabăra Ce? Unde? Când? 1 eveniment, 60 persoane (F-34, B – 26);
- Constituirea punctelor focale de educație electorală și informarea alegătorilor. Instruirea bibliotecarilor. 4 instruirii de tip BRIDGE, 71 persoane (F-70, B-1) 2 instruirii, 36 persoane;
- Școală electorală: 2 școli electorale, 44 persoane (F -27, B – 17);
- Elaborarea broșurii „Democrația se învață”.

În cadrul activităților desfășurate au fost abordate subiecte precum drepturile electorale, administrarea electorală, procedura de vot, transparenta alegerilor, accesibilitatea procesului electoral și dimensiunea de gen în cadrul acestuia.

Platforma de discuții electorale eHUB (planificate 10 ședințe)

Educația actorilor electorali este un proces continuu, motiv pentru care a fost continuată experiența platformei de discuții electorale eHUB, care a permis acumularea informațiilor în acest domeniu, analiza diverselor aspecte ale domeniului electoral, printr-un dialog constructiv între reprezentanții diferitor actori electorali.

În perioada martie-decembrie au fost organizate zece ședințe ale platformei de discuții electorale eHUB³ (29 martie, 19 aprilie, 24 mai, 22 iunie, 16 august, 26 septembrie, 17 octombrie, 15 noiembrie, 27 noiembrie și 19 decembrie).

La ședințele eHUB au participat reprezentanți ai tuturor actorilor electorali (partide politice, organizațiile societății civile, autorităților publice locale, organizații internaționale, alegători, studenți, elevi, profesori etc.), în total 196 de persoane. Tematica ședințelor a fost următoarea:

- „Participarea tinerilor în procesul electoral”
- „Înregistrarea alegătorilor: experiența internațională”
- „Organizarea alegerilor în era digitală”
- „Transparența și raportarea digitală privind finanțarea partidelor politice, cazul Letoniei”
- „Mass-media și libertatea alegătorilor de a-și forma o opinie”
- „Bariere și oportunități de incluziune a persoanelor cu dizabilități în procesul electoral”
- „Implicarea politică a femeilor. Provocări și bune practici”
- „Listele electorale. Mituri și realități”
- „Justiția în alegeri” cu Frank McLoughlin, expert internațional IDEA
- „Administrarea alegerilor în campania electorală. Experiența Letoniei”

Platforma de discuții electorale a oferit posibilitatea tuturor persoanelor interesate de domeniul electoral, membri și simpatizanți ai partidelor politice, funcționari electorali, alegători și viitori alegători, de a prezenta, discuta și dezbate diferite aspecte ale procesului electoral.

Toate ședințele eHUB a fost transmise live și a avut între 800 – 74.520 de vizualizări. Cele mai urmărite au fost edițiile „*Transparența și raportarea digitală privind finanțarea partidelor politice, cazul Letoniei*” (peste 74500 vizualizări) și „*Mass-media și libertatea alegătorilor de a-și forma o opinie*” (peste 56900 vizualizări).

Jocuri intelectuale cu tematică electorală „Ce? Unde? Când?”

În scopul promovării activităților interactive de cunoaștere și învățare, precum și pentru a cultiva erudiția, cunoștințele din domeniul electoral și al democrației participative, spiritul critic de analiză a diferitor elemente ale procesului electoral, a fost desfășurată o altă

³ <http://cicde.md/index.php?pag=album&rid=67&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=album&rid=76&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=album&rid=75&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1736&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=album&rid=87&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=album&rid=90&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1843&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=album&rid=92&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1889&l=ro>
<https://www.privesc.eu/arhiva/83412/HuB-Electoral-2-0-cu-tema--Mass-media-si-libertatea-alegatorilor-de-a-si-forma-o-opinie->

activitate menită să pună în discuție tematica electorală – seria de jocuri intelectuale „Ce? Unde? Când?”.

„Ce? Unde? Când?” este un joc de echipă, în cadrul căruia sunt adresate întrebări la care echipa trebuie să găsească rapid un răspuns. Activitatea a presupus competiția între echipe formate din cel mult șase jucători, fiecare reprezentând instituții preuniversitare din regiune. Competiția și caracterul interactiv al activității a captivat atenția tinerilor, implicându-i la maxim în proces.

Întrebările au fost din domeniul electoral, atât din practica RM, cât și a altor state. Pentru a organiza aceste activități conform rigorilor pe care le presupune acest joc, a fost asigurată participarea reprezentanților Clubului Moldovenesc de Jocuri Intelectuale din Moldova pentru asistență la formularea întrebărilor, desfășurarea activităților și moderarea acestora.

În perioada mai - septembrie au fost organizate cinci runde ale jocului. La aceste activități au participat în total 527 de tineri, din peste 70 de instituții preuniversitare. După competițiile la nivel de școală, echipele învingătoare au concurat la nivel de raion, astfel ca în finala jocului să ajungă cele mai bune echipe de la 10 licee din republică.

Școala electorală de weekend CICDE

În perioada 11 – 19 august 2018, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral a desfășurat Școala Electorală pentru Jurnaliști (ȘEJ).

Formatul școlii prevede activități pe parcursul a 9 zile, inclusiv două weekenduri. Per total, cursul presupune 48 de ore contact direct și 24 de ore lucru individual, însumând astfel 72 de ore de studiu.

Modulul are 3 compartimente tematice și fiecare dintre ele s-a desfășurat în locuri diferite – Hotelul Vila Verde, sediul CICDE și complexul „Odiseu”, Vadul lui Vodă. La instruire au participat 19 de persoane dintre care 10 bărbați și 9 femei, 16 reprezentanți ai mass-media și 3 funcționari din cadrul aparatului CEC.

Obiectivele cursului:

1. Conștientizarea rolului jurnaliștilor în buna desfășurare a procesului electoral;
2. Sensibilizarea cu referire la implicațiile comportamentului media asupra democrației dintr-un stat;
3. Consolidarea unei colaborări eficiente dintre organele electorale și media, bazate pe respect reciproc, transparență, echidistanță și profesionalism;
4. Promovarea implicării active a jurnaliștilor la toate etapele procesului electoral, cu asumarea diverselor roluri (reflectare, organizare de zbateri, campanii de informare și educare electorală, watchdog, etc.).

Conferința electorală „CICDE open talks”

Și în anul 2018 a avut loc Conferința „CICDE open talks”, eveniment de anvergură, un nou tip de instruire ce urmărește educarea publicului printr-o metodă neformală, interesantă, inovativă și captivantă. Evenimentul, sub genericul „Ambasadorii educației electorale”, a avut loc în data de 13 decembrie 2018, la Chișinău și a constituit o totalizare a campaniei

de informare și educare civică „Democrația contează”, desfășurată de CICDE, de comun cu CEC⁴.

Conform datelor estimative privind impactul ce l-a avut campania, 343 447 de alegători sau viitori alegători au participat direct la toate activitățile desfășurate, iar 1 720 580 de alegători au auzit, au vorbit, au discutat, au citit despre noul sistem electoral și alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

Mai mulți experți, tineri, jurnaliști, reprezentanți ai societății civile au vorbit despre importanța participării civice și a motivării oamenilor de a fi interesați de procesele electorale. Șapte dintre beneficiarii activităților organizate pe parcursul anului, au împărtășit publicului din sală, dar și audienței on-line, din experiența obținută.

Activitatea a fost organizată și desfășurată în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova, fapt ce a oferit o vizibilitate mai mare acesteia.

La conferință au fost invitați toți participanții de la celelalte activități din cadrul campaniei de informare și educare „Democrația se învață” – absolvenții școlii electorale de weekend, participanții la ședințele Ehub, participanții CUC, bibliotecarii coordonatori. De asemenea, a fost lansat un apel public și un eveniment pe rețelele de socializare.

În total, s-au înregistrat în listele de prezență 114 persoane la acest eveniment. 24.568 de persoane au urmărit evenimentul prin transmisiunea live a conferinței pe canalul Privesc.eu.

Alte materiale

În cadrul campaniei, a fost elaborată ediția a II-a a broșurii cu benzi desenate ce prezintă informații despre organele electorale din Republica Moldova – constituire, activitate și rol în alegeri. Publicația cu titlul „Vrei să vezi alegerile altfel? Devino funcționar electoral!” are drept scop îndemnul de a participa în alegeri nu doar în calitate de alegător, dar de lua parte la proces în rol de funcționar electoral.

Această broșură prezintă o modalitate inovativă de educare a publicului: informația este prezentată într-o formă inedită, cele mai importante aspecte ale tematicii abordate fiind ilustrate. Materialul a fost editat în limbile română și rusă și a fost tipărit în 6000 de exemplare, o parte dintre ele fiind distribuite în cadrul conferinței electorale „CICDE open talks”, altele au fost distribuite instituțiilor de învățământ și bibliotecilor publice.

⁴<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1895&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1903&l=ro>

2.2. Linia de informare a alegătorilor

În procesul de formare a unei culturi informaționale, având inclusiv un rol educativ și instructiv în continuă creștere, CEC și CICDE au implementat mai multe instrumente de comunicare, destinate să ofere suport informațional alegătorilor și subiecților implicați în procesul electoral.

În perioada 03 mai – 04 iunie 2018 a funcționat Linia telefonică pentru informarea alegătorilor despre procedurile electorale în legătură cu organizarea și desfășurarea alegerilor locale noi din 20 mai 2018.

Operatorii Liniei de informare (zilnic au activat 6 operatori, iar în ziua alegerilor – 17) au răspuns la întrebări și au efectuat apeluri către funcționarii electorali și alegători. În total, în perioada de referință au fost înregistrate 2561 apeluri de intrare și 3085 apeluri de ieșire (*Diagrama nr. 6*), un număr dublu față de referendumul local din toamna a. 2017 (987 apeluri de intrare și 1690 apeluri de ieșire).

Cele mai multe sunete au fost în ziua alegerilor, la 20.05.2018 (turul I) – 641 apeluri, 03.06.2018 (turul II) – 447 apeluri și la data de 16.05.2018 – ziua testării modulului SIAS „Alegeri” privind evidența prezenței la vot.

În același timp, numărul de apeluri de ieșire (55%) a prevalat față de numărul de apeluri de intrare (45%), Linia telefonică demonstrându-și eficiența în cazul în care este necesară transmiterea unei informații operative către organele electorale.

Având în vedere experiența anilor precedenți, operatorii Centrului de apel au fost instruiți pe etape, reușindu-se o așa numită *specializare* a acestora. Inițial, cei 6 operatori au studiat particularitățile alegerilor locale noi și informația privind adresele secțiilor de votare, modalitatea de verificare a înscrierii alegătorilor în listele electorale. Ulterior, instruirea s-a axat pe tipul de subiecți și rolul acestora în alegeri (funcționarii electorali, observatorii, reprezentanții cu drept de vot consultativ etc.), particularitățile atribuțiilor CECE și BESV, astfel încât operatorii să poată oferi consultații calificate nu doar pentru alegători, dar și altor categorii de participanți în procesul electoral. La fiecare etapă numărul de operatori a crescut, în așa fel, către ziua alegerilor au fost pregătiți 17 operatori care să cunoască modul de funcționare a programului de evidență a prezenței alegătorilor la vot, procedurile de votare, de numărare a buletinelor de vot și împachetare a documentelor electorale, precum și reperatele legale ce reglementează acțiunile respective.

În cadrul instruirilor, participanților li s-au repartizat materiale informaționale și didactice, inclusiv Listă cu posibile întrebări și răspunsuri (82 de întrebări și răspunsuri), sistematizate din punct de vedere al acțiunilor subiecților electorali, dar și ținând cont de ordinea cronologică de desfășurare a procesului electoral.

Astfel, operatorii Centrului de apel au fost instruiți să acorde informații pentru alegători privind procedura de votare, localul secției de votare sau datele de contact ale birourilor electorale, precum și consultații pentru funcționarii electorali sau observatori.

Numărul de apeluri la Linia de informare,
alegeri locale noi 2018

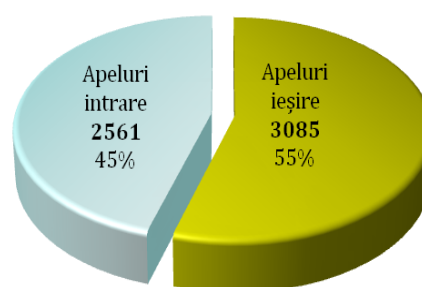

Diagrama nr. 6. Evidența apelurilor telefonice de intrare și ieșire către/ de la Linia telefonică de informare în perioada 03 mai – 04 iunie 2018.

Toate apelurile au fost înregistrate, despre acest fapt persoanele erau înștiințate până la începerea discuției. După oferirea informației, operatorii documentau întrebarea și răspunsul, datele fiind clasificate după anumite criterii, în baza cărora a fost efectuată o analiză a activității Centrului de apel.

În total, în perioada de referință au fost adresate 2194 de întrebări. Păstrându-se aceeași problematică din anii precedenți, cele mai frecvente au fost despre procedura de vot – 548 apeluri (cu ce acte se votează, unde se aplică ștampila de control, cine și în ce condiții poate vota cu urna mobilă, cum votează persoanele internate în spitale ș.a.); secția de votare la care votează alegătorul – 410 apeluri și SIAS „Alegeri”- 335 apeluri. E de menționat totuși că, în comparație cu anul trecut, când au prevalat întrebările despre adresa secției de votare, la alegerile recente acestea au fost pe locul secund. Astfel, a avut un impact mai mare aplicația disponibilă pe site-ul CEC „Verifică-te în RSA”, precum și instrumentul de pe www.verifica.cec.md „Află unde să votezi”.

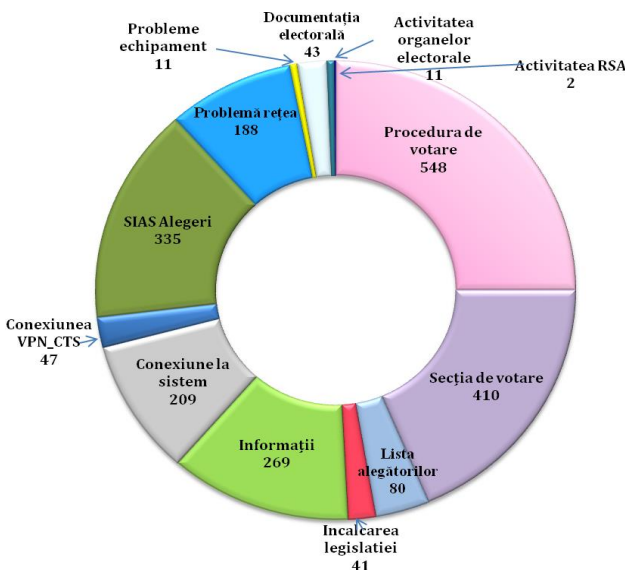

Diagrama nr. 7. Detalierea apelurilor telefonice de intrare la Linia de informare în perioada 03 mai – 04 iunie 2018 după tematică.

Tematica apelurilor la Linia de informare este redată în Diagrama nr. 7.

În comparație cu anii precedenți, este în descreștere și întrebarea din partea alegătorilor privind listele electorale, fapt ce denotă o mai bună cunoaștere a procedurii de întocmire a listelor și sporirea calității acestora. Spre ex., în alegerile din a. 2014, subiectul listelor electorale a fost abordat de către 15,7% dintre apelanți, în anul următor ponderea a fost de 4,5% din totalul întrebărilor, iar la ultimul scrutin această întrebare a fost adresată de către 3,6% din persoanele care au telefonat la Linia de informare, înregistrându-se o ușoară creștere, în raport cu a. 2017, când cifra a atins cel mai scăzut nivel – 2,4%.

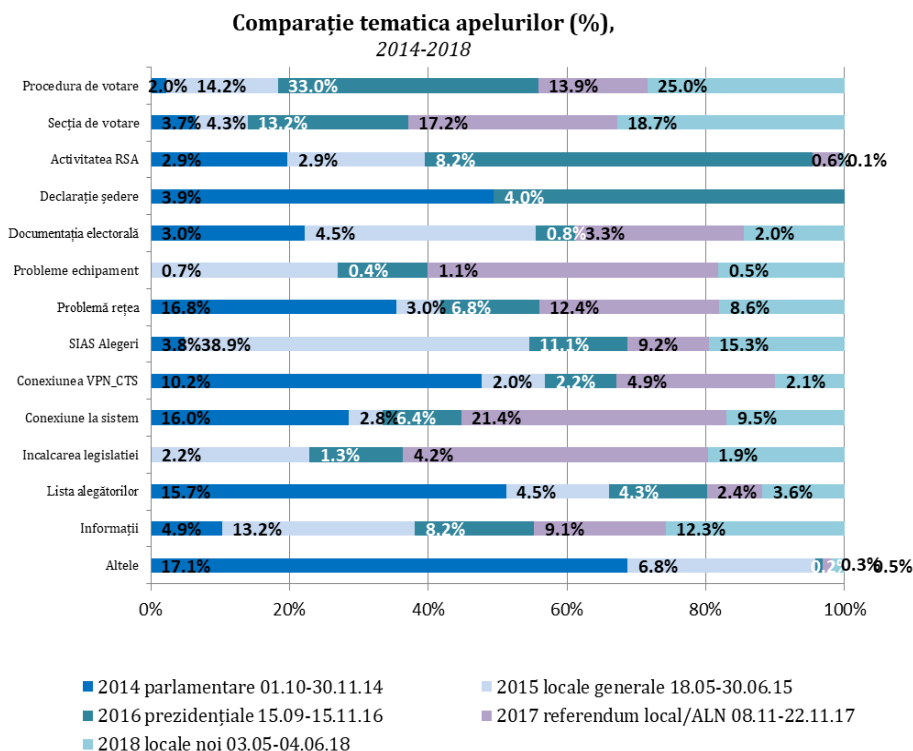

Diagrama nr. 8. Pondere tematică a întrebărilor de la Linia de informare, în plan comparativ pentru anii 2014 - 2018.

Ponderea cu tematica întrebărilor de la Linia de informare, în plan comparativ, este redată în Diagrama nr. 8.

Analiza apelurilor după categoria de solicitanți denotă că cele mai multe adresări au venit din partea cetățenilor – 957 apeluri (43,62%), 796 din partea operatorilor (-oarelor) SIAS „Alegeri” (36,28%), și circa 400 (peste 18%) de apeluri din partea funcționarilor(-elor) electorali (membri(-e) CECE, BESV).

În Diagrama nr. 9 este reprezentată analiza apelurilor după subiecți.

Astfel, dat fiind faptul că mai mult de jumătate din numărul total de întrebări înregistrate la Linia telefonică sunt de la membrii organelor electorale și operatorii BESV și CECE, ar fi oportună instituirea unei linii separate de asistență pentru funcționarii electorali.

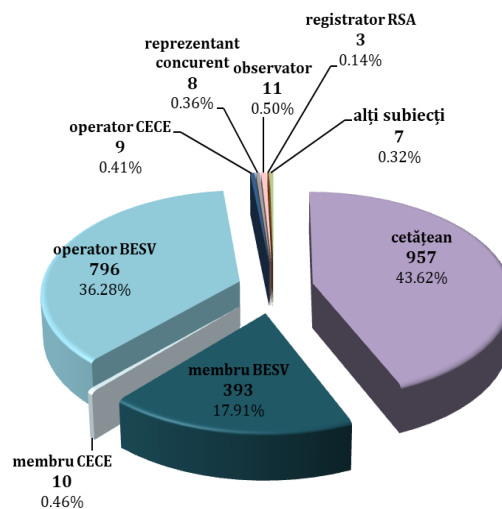

Diagrama nr. 9. Analiza apelurilor de intrare în funcție de categoria de apelanți în perioada 03 mai – 04 iunie 2018.

Din perspectiva de gen (Diagrama nr. 10) se păstrează aceeași reprezentare, cele mai active fiind femeile (peste 59% apeluri). Totodată, în comparație cu alegerile precedente, acest dezechilibru de gen s-a redus cu 3 puncte procentuale (de la 62% în a. 2017).

Analiza grafică a apelanților după gen, alegeri locale noi 2018

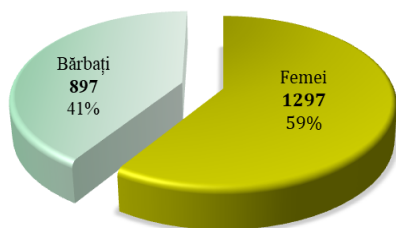

Diagrama nr. 10. Analiza apelanților la Linia de informare, în cadrul alegerilor locale noi, pe criteriul de gen.

Urmărind activitatea Liniei telefonice de informare pe parcursul mai multor scrutine, se demonstrează oportunitatea acesteia, numărul de persoane care apelează după informații fiind în creștere. Comparația de la ultimele două scrutine naționale indică o creștere a numărului de informații oferite: de la 6615 în alegerile locale generale din a. 2015 la 9002 - în alegerile prezidențiale din a. 2016. Aceeași tendință este și în cazul alegerilor locale: la referendumul din a. 2017 cifra a constituit 696 răspunsuri cu informații, iar la recente alegeri locale noi numărul s-a triplat – 2194 informații.

Analiza datelor privind apelurile la Linia telefonică de informare pe parcursul perioadelor de activitate, permite evidențierea unor tendințe și aspecte problematice. În acest mod, rezultatele activității Liniei de apel și concluziile formulate servesc inclusiv pentru ajustarea programelor de instruire, elaborate de CICDE pentru subiecții antrenați în alegeri.

Obiectiv B: Sporirea informării mass-media cu privire la democrația participativă, dezvoltarea unei relații durabile cu mass media și sporirea informării privind activitățile CICDE

1. Dezvoltarea relațiilor și menținerea unor contacte sistematice cu scopul de a spori informarea mass-media privind democrația participativă și alegerile, precum și rolul CICDE

În compartimentele anterioare a fost menționată activitatea privind instruirile organizate pentru reprezentanții mass-media.

Obiectiv C: Dezvoltarea și menținerea relațiilor cu funcționarii electorali, funcționarii administrației publice locale, formatorii și partenerii

1. Elaborarea planului de comunicare care să vizeze în mod special funcționarii electorali, funcționarii administrației publice locale, formatorii și partenerii de dezvoltare

Planul anual de comunicare pentru anul 2018 a fost elaborat, fiind axat pe funcționarii electorali, administrația publică locală, formatorii și partenerii de dezvoltare. În acest scop au fost stabilite mai multe obiective specifice, care au fost realizate:

a) **Stabilirea și consolidarea relațiilor cu mediul ONG-urilor și autorităților publice (patru evenimente organizate în parteneriat).** Au avut loc o serie de evenimente în cadrul campaniei de educație civică – cinci runde de jocuri intelectuale „Ce? Unde? Când?”, în parteneriat cu direcțiile raionale/municipale de învățământ și Clubul Moldovenesc de Jocuri Intelectuale. Au fost organizate zece ședințe ale HUB-ului electoral al CICDE și o școală electorală de weekend, care a implicat mai mulți reprezentanți mass-media, alte instituții și autorități, precum ADEPT, Promo LEX, Comisia Electorală Centrală, Centrul pentru Jurnalism Independent etc. Campania s-a finalizat cu o conferință – „Ambasadorii educației electorale”, organizată în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

b) **Promovarea platformei e-learning pe rețelele de socializare și în cadrul activităților organizate.** În vederea atingerii acestui obiectiv, pe site-ul instituției au fost plasate peste zece articole, fiind distribuite și pe rețelele de socializare. Aceasta a dus la creșterea numărului de utilizatori înregistrați – de la 870 de utilizatori unici la 1108, dar și a numărului de persoane înscrise la cursuri – de la 1874 la 2773.

c) **Implicarea formatorilor CICDE în activitățile de comunicare.** În toate activitățile organizate au fost implicați formatorii CICDE – peste 20 de persoane care au dat curs invitației în funcție de interesul manifestat pentru anumite evenimente.

În vederea implementării planului de comunicare, de asemenea, au fost desfășurate următoarele activități:

- realizate cel puțin 10 comunicate de presă, numărul de preluări fiind mai mare de 20;
- asigurată promovarea on-line a activității CICDE prin intermediul articolelor de presă, spoturilor video, materialelor publicitare. Toate activitățile instituției sunt reflectate în articole de presă, pe site-ul www.cicde.md și pe toate canalele de socializare disponibile (Facebook, Odnoklassniki, Twitter, Instagram);
- elaborate două Buletine informative ale CICDE (ianuarie-mai și iunie-decembrie 2018), care au fost transmise pe e-mail tuturor persoanelor instruite de CICDE.
- elaborate și distribuite materiale de promovare în cadrul campaniei de informare „Democrația se învață!”.

Obiectiv D: Fortificarea funcției de comunicare a CICDE și îmbunătățirea identității brandului

1. Consolidarea și îmbunătățirea utilizării rețelelor de socializare și a conținutului web-site-urilor în trei limbi

Conform datelor înregistrate de Google Analytics, numărul de vizitatori ai site-ului www.cicde.md a crescut cu 121%, de la 10 900 în 2017 la 24 371 în 2018 (obiectivul de 20% fiind depășit de șase ori).

Pagina de Facebook a CICDE de la 2828 aprecieri a ajuns la numărul de 3250 aprecieri, ceea ce presupune o creștere cu 14,9% (obiectivul de 10% fiind depășit).

Informația plasată pe site-ul CICDE parțial este tradusă în limbile rusă și engleză.

SCOP 4: Atragerea și menținerea unei echipe profesioniste

Obiectiv A: Consolidarea capacității instituționale a CICDE

1. Efectuarea activităților de perfecționare a profesională a personalului

În urma identificării necesităților de instruire a angajaților CICDE au fost planificate activități de perfecționare profesională. Astfel, membrii echipei CICDE au participat la seminare de instruire conform domeniului de competență (seminare privind achizițiile publice, protecția datelor cu caracter personal), dar și la seminare privind subiecte de interes general, cum ar fi comunicarea, dimensiunea de gen etc.

Obiectiv B: Formarea unei rețele stabile de formatori calificați

1. Îmbunătățirea procesului de recrutare și selectare a formatorilor

În anul 2018, CICDE a continuat activitățile în vederea sporirii numărului de formatori și perfecționarea continuă a acestora. Astfel, în perioada 6 – 8 octombrie 2018, s-a desfășurat seminarul de formare a formatorilor(-oarelor) în domeniul electoral.

Pe parcursul a 3 zile, 23 de persoane selectate în baza formularelor de înscriere la instruire, au beneficiat de un proces interactiv și practic, bazat pe studii de caz. Viitorii formatori au făcut cunoștință cu modalitățile de comunicare și prezentare, pe care trebuie să le însușească pentru a putea facilita seminarele de instruire.

În cadrul activităților au fost utilizate strategii de învățare moderne, care au contribuit la crearea unui mediu de învățare destins și favorabil schimbului de idei și experiențe. Participanții au avut posibilitatea să își împărtășească experiența cu colegii, să își aprofundeze în materia electorală și să cunoască bazele activității de formator.

Ulterior prezentării lucrului individual (participanții au avut de pregătit o sesiune de instruire din cele studiate), au fost selectați pentru facilitarea seminarelor în cadrul alegerilor parlamentare 15 formatori noi.

2. Implementarea programului de acreditare a formatorilor

În scopul pregătirii echipei de formatori, CICDE în lunile noiembrie-decembrie 2018 a desfășurat patru seminare de instruire pentru formatori. La instruirile au fost prezentate particularitățile sistemului electoral mixt, noile prevederi ale Codului electoral, regulamentele și instrucțiunile ce țin de activitatea CECE și BESV.

La instruirile au participat 23 de persoane, care au devenit formatori CICDE pentru perioada electorală.

3. Fortificarea și lărgirea echipei de formatori profesioniști

Fortificarea echipei de formatori profesioniști s-a realizat prin îmbunătățirea aptitudinilor de predare, prin participarea la seminarele de instruire atât în calitate de formatori, cât și în calitate de participanți (dezvoltare profesională), precum și prin implicarea în toate activitățile de informare și educație civică organizate de CICDE pe parcursul anului 2018.

Obiectiv C: Îmbunătățirea stabilității financiare prin colectarea de fonduri și autofinanțare

Elaborarea unui program pentru colectarea de fonduri

Procesul de colectare a fondurilor pentru activitățile CICDE poartă un caracter permanent. Pe parcursul anului 2018, CICDE a elaborat și a transmis spre finanțare propunerile de proiecte către Consiliul European. Trei proiecte au fost acceptate și finanțate în vederea implementării acestora.

Proiectele inițiate și realizate în anul 2018:

- Proiectul „*Consolidarea capacităților CEC/CICDE*”;
- Proiectul „*Seminare de sensibilizare a influencerilor*”;
- Proiectul „*Instruirea electorală SMART*”.

Alte două proiecte, inițiate în anul 2017, au continuat și în perioada de referință:

- Proiectul „*Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri incluzive și transparente*”, implementat de PNUD Moldova, cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ambasadei Marii Britanii la Chișinău prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare și al Ambasadei Olandei prin Programul Matra;
- Proiectul finanțat de Uniunea Europeană „*Level Up: Finanțarea politică cu integritate*” se implementează de CICDE în parteneriat cu International IDEA în perioada 2018–2019.

Obiectiv D: Consolidarea poziției CICDE la nivel național, regional și internațional

1. Elaborarea planului anual de participare la conferințe, evenimente și misiuni de observatori la nivel național și internațional

Planul anual stabilește minimum de evenimente, conferințe, misiuni de observare, la nivel național și internațional, în cadrul cărora urmează să participe reprezentanții Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, fiind luat în considerare domeniul de activitate

și caracterul previzibil al evenimentului. De asemenea, acest plan permite o bugetare mai eficientă a resurselor financiare ale CICDE, precum și o viziune clară asupra activităților de comunicare.

Pe parcursul anului 2018, reprezentanții CICDE au participat la mai multe evenimente (atât la cele prevăzute inițial în plan, cât și în afara lui).

Evenimente desfășurate în RM

În perioada de referință reprezentanții CICDE au luat parte la un șir de activități organizate de Comisia Electorală Centrală, alte instituții și organizații în cadrul cărora au fost abordate subiecte cu tematica democrației participative și respectarea drepturilor omului.

Evenimente desfășurate în străinătate

Pe parcursul anului trecut, angajații CICDE au participat la întrunirile peste hotarele țării, după cum urmează:

- 23 – 27 ianuarie 2018, Stockholm, Suedia, tematica evenimentului: *Finanțarea politică cu Integritate*, 1 persoană;
- 26 februarie – 02 martie 2018, Shekvetili, Georgia, Cea de-a 8-a reuniune anuală a instituțiilor de management electoral, cu tematica „*Tehnologii și inovații în implicarea cetățenilor*”, 1 persoană.
- 16 – 19 martie 2018, Federația Rusă, Moscova, observarea alegerilor prezidențiale, 2 persoane;
- 03 – 07 mai 2018, Sinaia, România, Conferințele la tema „*Egalitatea sufragiului*” și „*Alegeri libere, parlamente și consolidarea națiunii*”, 2 persoane;
- 24 – 28 iunie 2018, Tbilisi, Georgia, Cea de-a treia Conferință regională cu genericul „*Banii în politică*”, 1 persoană;
- 10 – 12 iulie 2018, Tbilisi, Georgia, Conferința „*Implicarea autorităților electorale în asigurarea egalității de gen în alegeri*”, 1 persoană;
- 26 – 29 octombrie 2018, Tbilisi, Georgia, observarea alegerilor prezidențiale, 2 persoane;
- 28 octombrie – 01 noiembrie 2018, Berlin, Germania, Vizită de studiu privind sistemul electoral mixt german, 2 persoane;
- 20 – 23 noiembrie 2018, Viena, Austria, Instruire la tema „*Asigurarea integrității procesului electoral*”, 2 persoane.

2. Elaborarea planului anual pentru organizarea conferințelor/evenimentelor naționale/internaționale găzduite de CICDE în parteneriat cu CEC

În anul 2018, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral a organizat Conferința electorală „CICDE open talks”, care a avut loc pe data de 13 decembrie 2018 și a reprezentat evenimentul de totalizare a campaniei de informare și educare, „Democrația se învață!”. Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (în cadrul proiectului „*Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente*”).

De asemenea, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral a organizat, în cadrul Proiectului finanțat de Comisia Europeană „LevelUp: Finanțarea politică cu integritate”, implementat în parteneriat cu Internațional IDEA, activitățile:

- masa rotundă cu genericul „Promovarea integrității politice și a finanțării campaniei electorale: contribuțiile în numele unor terți” în cadrul căreia a fost discutată practica națională și internațională vizavi de finanțarea campaniei electorale în numele unor terți;
- întâlnirea consultativă cu reprezentanții partidelor politice și societății civile pe marginea Codului de conduită în campania electorală pentru alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019. Evenimentul a abordat subiecte ce țin de sensibilizarea participanților privind regulile de finanțare a campaniei electorale existente în Republica Moldova, expertiza internațională în domeniu și identificarea propunerilor vizavi de consolidarea capacității de supraveghere eficientă a finanțelor utilizate pentru campania electorală.

SCOP 5: Planificarea și managementul intern

Prezentul raport a fost redactat în baza planului de activitate aprobat pentru anul 2018, fiind luate în considerare scopurile, obiectivele și activitățile stabilite în planul strategic al instituției pentru perioada 2016–2019. Cu toate că scopul privind planificarea și managementul intern nu se regăsește în planul strategic, acesta a fost inclus în planul de activitate, în vederea planificării activităților și consolidării capacităților instituționale.

Obiectiv A: Realizarea managementului financiar

1. Realizarea procesului de raportare financiară, asigurând organizarea evidenței contabile, întocmirea rapoartelor financiare și prezentarea acestora organelor de resort (CEC, Ministerul Finanțelor, Inspectoratul Fiscal, CTAS, CNAS, Biroul Național de Statistică)

Procesul de raportare financiară a fost realizat de către contabilul instituției în conformitate cu procedurile și termenele prescrise de legislația în vigoare.

2. Elaborarea devizului de venituri și cheltuieli al CICDE, pentru anul 2018, conform normativelor și cerințelor actelor legislative în vigoare

Pe parcursul anului 2018, au fost elaborate devizele de cheltuieli pentru activitatea de bază a CICDE, precum și în vederea desfășurării alegerilor locale noi, alegerilor parlamentare și a referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019. De asemenea, au fost elaborate devize de cheltuieli pentru proiectele finanțate din surse externe, implementate pe parcursul anului 2018.

3. Monitorizarea executării bugetului CICDE

Bugetul Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral pentru anul 2018 a constituit 6 664 294 lei (alocații din bugetul de stat și alocații din surse externe de finanțare), suma fiind cu 2 224 250 lei mai mult decât în anul 2017.

Cheltuieli pentru activitatea 00408 „Activitatea de bază”

Structura cheltuielilor aprobate și executate pentru activitatea „Activitatea de bază”, conform clasificății bugetare se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2018	Cheltuieli executate 2018	Surse neutilizate și % executării
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	439500,00	423538,58	22422,96
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	96500,00	90620,48	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajatori pe teritoriul țării	18800,00	18217,98	
Total cheltuieli de personal	554800,00	532377,04	95,96%
Servicii informaționale	106500,00	104400,00	216895,29
Servicii de telecomunicații	28700,00	26753,92	
Servicii de transport	1600,00	1500,44	
Servicii de reparații curente	40200,00	40196,97	
Deplasări de serviciu peste hotare	124900,00	112903,10	
Servicii de pază	1200,00	1200,00	
Servicii bancare	1500,00	1000,00	
Servicii neatribuite altor alineate	342600,00	142414,30	
Indemn.pt incapacitatea temporară de munca	800,00	735,98	
Total cheltuieli pentru servicii	648000,00	431104,71	
Procurarea mașinilor și utilajelor	199300,00	199231,36	472,74
Procurarea uneltelor și sculelor, inventarului de producere și gospodăresc	10000,00	9600,00	
Procurarea activelor nemateriale	44700,00	44695,90	
Total mijloace fixe	254000,00	253527,26	99,81%
Procurarea combustibilului, carburanților și lubrifianților	10800,00	10800,00	5788,34
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	45100,00	44348,66	
Procurarea altor materiale	32900,00	27863,00	
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	88800,00	83011,66	87,18%
TOTAL	1545600,00	1300020,67	84,11%

Din totalul cheltuielilor curente destinate întreținerii Centrului de Instruire în Domeniul Electoral, 40,95 % constituie cheltuieli pentru retribuirea muncii personalului, achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator. Astfel, suma de **423538,58** lei a fost destinată retribuirii muncii, suma de **90620,48** lei achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și suma de **18217,98** lei achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Executarea la acest capitol este în proporție de 95,96 %.

Quantumul cheltuielilor pentru servicii este de **431104,71** lei, ceea ce constituie 33,16% din totalul cheltuielilor executate la capitolul „Cheltuieli curente”. La această categorie, cheltuielile pentru serviciile informaționale au constituit 131153,92 lei, ceea ce include plățile pentru servicii de telefonie și internet, servicii de deservire tehnică și mentenanță a tehnicii, servicii de certificare a cheilor publice pentru semnătura electronică, servicii de

menținere a modulului „Darea de Seamă”, instalarea, administrarea, configurarea nomenclatoarelor și menținerea SI 1C. La categoria „Servicii de transport”, în suma de 1500,44 lei sunt reflectate cheltuielile aferente asigurării și testării auto, precum și taxa pentru folosirea drumurilor pentru automobilului deținut de CICDE.

La linia bugetară „Servicii de reparații curente”, suma de 40196,97 lei include costurile pentru servicii de reparații auto și imprimantelor, precum și servicii de reparație curentă a garajului.

Pentru deplasări de serviciu peste hotare, suma de 112903,10 lei, include achitarea diurnei și procurarea biletelor avia.

La rubrica „Servicii neatribuite altor alineate”, suma de 142414,30 lei, include costul serviciilor de curățenie, de traducere (RO-ENG/ENG-RO, RO-RU/RU-RO), de instruire și coordonare în cadrul seminarelor de instruire, precum și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator aferente acestor contracte

Pentru procurarea stocurilor de materiale circulante, pe parcursul anului au fost cheltuite mijloace bănești în sumă de 83011,66 lei. În această categorie se reflectă cheltuieli pentru procurarea combustibilului în suma de 10800 lei. Mijloacele bănești transferate pentru achiziționarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou în anul 2018 au fost în mărime de 44348,66 lei.

Cheltuieli pentru activitatea 00062 „Alegeri parlamentare”

Structura cheltuielilor aprobate și executate pentru organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare, conform clasificății bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificății bugetare	Cheltuieli aprobate și preconizate 2018	Cheltuieli executate 2018	% executării	Surse neutilizate
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	62100,00	44886,94	72,28%	
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	14300,00	10324,00	72,20%	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajatori pe teritoriul țării	2800,00	2019,91	72,14%	
Total cheltuieli de personal	79200,00	57230,85	72,26%	21969,15
Servicii informaționale	5000,00			
Servicii de locațiune	66000,00	17440,00	26,42%	
Servicii de transport	49000,00	48248,75	98,47%	
Servicii neatribuite altor alineate	203700,00	183047,69	89,86%	
Total cheltuieli pentru servicii	323700,00	248736,44	76,84%	74963,56
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	1200,00	1200,00	100%	
Procurarea altor materiale	86900,00	63180,00	72,70%	
Total stocuri de materiale circulante	88100,00	64380,00	73,08%	23720,00
TOTAL	491000,00	370347,29	75,43%	120652,71

Din totalul cheltuielilor de personal, 44886,94 lei au fost destinați achitării orelor lucrate peste durată normală a timpului de muncă și remunerării muncii în zilele de repaus

săptămânal. Contribuțiile achitate de angajator aferente acestor plăți constituie 12343,91 lei.

Din totalul cheltuielilor pentru servicii, cea mai mare pondere o constituie serviciile neatribuite altor alineate în mărime de 183047,69 lei, ce reflectă plăți pentru servicii de instruire și coordonare în cadrul seminarelor de instruire, ceea ce include și plata pentru contribuțiile de asigurări de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator.

Suma de 63180,00 lei include: costul produselor tipografice destinate organizării seminarelor de instruire.

Cheltuieli pentru activitatea 00063 „Alegeri în autoritățile publice locale”

Structura cheltuielilor aprobate și executate pentru organizarea și desfășurarea alegerilor locale noi, care au fost pe data 20 mai 2018, conform clasificăției bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate și preconizate 2018	Cheltuieli executate 2018	% executării	Surse neutilizate
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	60100,00	50995,78	84,85%	
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	13900,00	11729,03	84,38%	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajatori pe teritoriul țării	2700,00	2294,81	72,14%	
Total cheltuieli de personal	76700,00	65019,62	84,77%	11680,38
Servicii informaționale	600000,00	493823,10	82,30%	
Servicii de transport	12200,00	12145,00	99,55%	
Servicii neatribuite altor alineate	363300,00	119106,12	32,78%	
Total cheltuieli pentru servicii	975500,00	625074,22	64,08%	350425,78
Procurarea combustibilului, carburanți lubrifianți	2594,00	1884,52	72,65%	
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	5800,00	5798,50	99,97%	
Procurarea altor materiale	87800,00	17988,60	20,49%	
Total stocuri de materiale circulante	96194,00	25671,62	26,69%	70522,38
TOTAL	1148394,00	715765,46	62,33%	432628,54

Din totalul cheltuielilor de personal, 50995,78 lei au fost destinați achitării orelor lucrate peste durată normală a timpului de muncă și remunerării muncii în zilele de repaus săptămânal. Contribuțiile achitate de angajator aferente acestor plăți constituie 14023,84 lei.

Din totalul cheltuielilor pentru servicii, cea mai mare pondere o constituie serviciile informaționale în suma de 493823,10 lei (servicii de organizare a campaniei de informare – linia telefonică de informare a alegătorilor). Rubrica „Serviciile neatribuite altor alineate” în mărime de 119106,12 lei reflectă plăți pentru servicii de instruire și coordonare în cadrul seminarelor de instruire, ceea ce include și plata pentru contribuțiile de asigurări

de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator.

Cheltuielile Centrului de Instruire în Domeniul Electoral, la activitatea 70203 „Consolidarea democrației în RM prin alegeri incluzive și transparente”

Structura cheltuielilor aprobate și executate în vederea implementării activităților în cadrul proiectului menționat, conform clasificăției bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2018	Cheltuieli executate 2018	Surse neutilizate și % executării
Servicii informaționale	164700,00	164699,94	50751,58
Servicii de locațiune	44160,00	44160,00	
Servicii de transport	68600,00	68515,00	
Servicii bancare	355,00	0,00	
Servicii neatribuite altor alineate	502385,00	459983,78	
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	593500,00	585589,70	
Total cheltuieli pentru servicii	1373700,00	1322948,42	96,30%
Procurarea uneltelor și sculelor, inventarului de producere și gospodăresc	25000,00	25000,00	
Total mijloace fixe	25000,00	25000,00	100%
Procurarea produselor alimentare	12700,00	12682,10	88,99
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	38300,00	38246,80	
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	56000,00	55999,50	
Procurarea accesoriilor de pat, îmbrăcăminte	17000,00	17000,00	
Procurarea altor materiale	42000,00	41982,61	
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	166000,00	165911,01	99,95%
TOTAL	1564700,00	1513859,43	50840,57

Cheltuielile Centrului de Instruire în Domeniul Electoral, la activitatea 70225 „Finanțarea politica cu integritate”.

Structura cheltuielilor aprobate și executate în vederea implementării activităților în cadrul proiectului menționat, conform clasificăției bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2018	Cheltuieli executate 2018	Surse neutilizate și % executării
Servicii informaționale	29300,00		644815,36
Servicii de locațiune	49000,00	24663,20	
Deplasări de serviciu în interiorul țării	5000,00	4631,00	
Deplasări de serviciu peste hotare	67500,00		
Servicii neatribuite altor alineate	556900,00	52039,00	

Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	388100,00	369651,44	
Total cheltuieli pentru servicii	1095800,00	450984,64	41,16%
Procurarea mașinilor și utilajelor	52500,00		58200,00
Procurarea uneltelor și sculelor, inventarului de producere și gospodăresc	5700,00		
Total mijloace fixe	58200,00		
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	29300,00		56850,00
Procurarea altor materiale	32100,00	4550,00	
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	61400,00	4550,00	7,41%
TOTAL	1215400,00	455534,64	759865,36

Cheltuielile Centrului de Instruire în Domeniul Electoral, la activitatea 70226 „Instruirea electorală - SMART”

Structura cheltuielilor aprobate și executate în vederea implementării activităților în cadrul proiectului menționat, conform clasificăției bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2018	Cheltuieli executate 2018	Surse neutilizate și % executării
Servicii informaționale	252800,00	11485,00	346713,34
Servicii de locațiune	1000,00		
Servicii neatribuite altor alineate	2700,00		
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	125900,00	24201,66	
Total cheltuieli pentru servicii	382400,00	35686,66	9,33%
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	2400,00		
Procurarea altor materiale	20300,00		
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	22700,00		
TOTAL	405100,00	35686,66	369413,34

Cheltuielile Centrului de Instruire în Domeniul Electoral, la activitatea 70227 „Seminare de sensibilizare a influencerilor”

Structura cheltuielilor aprobate și executate în vederea implementării activităților în cadrul proiectului menționat, conform clasificăției bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2018	Cheltuieli executate 2018	Surse neutilizate și % executării
Servicii de transport	4900,00	4670,00	6059,49
Servicii neatribuite altor alineate	29200,00	28733,15	
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	118800,00	113437,36	

Total cheltuieli pentru servicii	152900,00	146840,51	96,04%
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	4200,00	4039,69	293,31
Procurarea altor materiale	5000,00	4867,00	
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	9200,00	8906,69	96,81%
TOTAL	162100,00	155747,20	6352,80

Cheltuielile Centrului de Instruire în Domeniul Electoral, la activitatea 70228 „Consolidarea capacităților Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral/Comisiei Electorale Centrale”

Structura cheltuielilor aprobate și executate în vederea implementării activităților în cadrul proiectului menționat, conform clasificății bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificății bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2018	Cheltuieli executate 2018	Surse neutilizate și % executării
Servicii de locațiune	9200,00	9020,28	4061,66
Servicii neatribuite altor alineate	25600,00	25256,25	
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	99600,00	96061,81	
Total cheltuieli pentru servicii	134400,00	130338,34	96,98%
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	4300,00	3020,46	1459,54
Procurarea altor materiale	3100,00	2920,00	
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	7400,00	5940,46	80,28%
TOTAL	141800,00	136278,80	5521,20

4. Pregătirea documentației necesare pentru desfășurarea procedurilor legale de achiziții publice pentru bunuri și servicii

Achizițiile publice de bunuri și servicii din resursele financiare ale CICDE au fost realizate în conformitate cu planul de achiziții, aprobat de directorul CICDE în data de 16 ianuarie 2018 și modificat ulterior pe 02 martie 2018, odată cu parvenirea resurselor financiare suplimentare în bugetul instituției pentru desfășurarea Alegerilor locale noi din 20 mai 2018, dar și alocații financiare în cadrul proiectelor finanțate din surse externe.

Ultima modificare în planul achizițiilor pentru anul 2018 a fost efectuată în luna noiembrie, odată cu parvenirea sursei financiare în cadrul următoarelor proiecte: „Consolidarea capacităților CECE/CICDE”, „Seminare de sensibilizare a influencerilor”, „Smart Electoral Training” și alocația financiară în vederea desfășurării Alegerilor Parlamentare și Referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019.

Majoritatea achizițiilor publice realizate au fost de valoare mică, în baza prevederilor Regulamentului cu privire la achizițiile publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 665 din 27.05.2017.

8 proceduri de achiziții publice au fost organizate prin metoda cererii ofertelor de prețuri, precum și o procedura de achiziții publice în temeiul art. 5, lit. r), din Legea nr. 131 din

03.07.2015 privind achizițiile publice (excepție de la aplicarea prevederilor legii menționate) și ***două proceduri de achiziții publice prin metoda licitație deschise***.

Din procedurile expuse mai sus, 2 prin metoda licitației deschise și una prin metoda cererii ofertelor de prețuri au fost inițiate în noiembrie 2018, dar finisate în ianuarie 2019, pe motiv că bugetul pentru organizarea și desfășurarea Alegerile Parlamentare a fost cuprins de către două exerciții bugetare, repartizate între ani consecutivi (I-decembrie 2018, II-a ianuarie-2019).

5. Asigurarea încheierii și înregistrării contractelor de achiziții publice

Pe parcursul anului 2018, au fost încheiate 254 de contracte privind achiziționarea bunurilor și serviciilor atât cu persoane juridice, cât și cu persoane fizice. Contractele încheiate au fost înregistrate la Trezoreria de Stat în termenul prevăzut de lege.

6. Întocmirea proceselor-verbale ale ședințelor grupului de lucru pentru achiziții publice și a dărilor de seamă cu privire la desfășurarea procesului de achiziție

Pentru procedura de achiziții publice prin metoda cererii ofertelor de prețuri au fost redactate procesele-verbale ale ședințelor grupului de lucru, precum și darea de seamă privind desfășurarea procedurii, care a fost transmisă Agenției Achiziții Publice.

În cazul procedurii de achiziții publice, exceptată de la prevederile legii privind achizițiile publice, au fost întocmite procesele verbale ale ședințelor grupului de lucru (procesul-verbal privind deschiderea ofertelor și procesul-verbal privind evaluarea ofertelor).

7. Întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice în conformitate cu Regulamentul cu privire la întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice

Pentru cele 11 proceduri descrise mai sus a fost întocmit dosarul achiziției publice, care conține toate documentele utilizate de CICDE pe parcursul desfășurării procedurilor de achiziție publică.

Cele 3 proceduri inițiate în noiembrie 2018 au fost desfășurate conform noilor modificări aduse Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice prin Legea nr. 169 din 26.07.2018 (*Monitorul Oficial nr. 321-332/527 din 24.08.2018*) și anume prin sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice (MTender)” platforma achiziții.md.

Obiectiv B: Întocmirea rapoartelor și planurilor de activitate ale CICDE

1. Elaborarea și aprobarea planului anual de acțiuni al CICDE pentru anul 2018 în conformitate cu planul strategic al CICDE pentru perioada 2016–2019

Planul anual de acțiuni al CICDE a fost elaborat în conformitate cu planul strategic al instituției pentru perioada 2016–2019 și ulterior aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1514 din 03.04.2018.

2. Elaborarea raportului anual cu privire la activitatea CICDE pentru anul 2018 în conformitate cu planul strategic al CICDE pentru perioada 2016–2019

Raportul privind activitățile realizate în baza planului de acțiuni pentru anul 2018 urmează să fie transmis spre aprobare Comisiei Electorale Centrale.